אנב - אורחא
פון מארק

וועטער:
קלאָר און מילדער.

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

אידישע וואָרט

דאָס

THE GATEWAY OF THE WEST.

THE ISRAELITE PRESS

זון אויפגאנג — 4.54
זון אונטערגאנג — 7.56

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט

יעדן טאָג

Vol. 21, No. 91. Winnipeg, Monday May 11, 1931.

Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאָג חוץ שבת און זונטאג

מאָנטאג כד' אייר, תרצ"א.

אידן פון מעקסיקאָ סיטי געוואָרנט צו פאַרלאָזן דאָס לאַנד אין 24 שעה צייט

בריוו צו אידישע איינוואוינער סטראשען, אז "אנדערש וועט מען ארויסשיקן זייערע קערפערס". — רעגירונג וויל ניט איפנעמען דעלעגאציע פון פארצווייפלטע אידן. — רדיפות אויף אידן אין אנדערע מעקסיקאנער שטעט

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

מעקסיקאָ סיטי, מאי 11 (איטא). — די פאניק און פארצווייפלונג פון די אידן אין מעקסיקאָ איז געוואקסן צוליב דעם וואס א סך אידישע הענדלער האבן געקראגן דראאונגס בריוו צו פארלאזן דאס לאנד אין משך פון 24 שעה צייט. "אנדערש", ווערט געסטראשעט אינ'ם בריוו, "וועלן אייערע קערפערס ארויסגעשיקט ווערן צו ...

דאס פאראורזאכט, איז עס אויך א טיפע באליידיקונג פאר די אידן.

"מיר אפעלירן צו אייך און בעטן די רעגירונג צוריקצוקערן צו די אידישע הענדלער די מארק טישלאך און צו פארבאטן די אנטי אידישע אגיטאציע, וואס איז קעגן דער קאנסטיטוציע פונ'ם לאנד".

דערוויילע האט דער אידישער האנדלס-...

ערנסטע ראיאָטן צווישן מאָנארכיסטן און רעפובליקאנער ברעכן אויס אין מאדריד

מאדריד, שפאניע, מאי 11. — די ערשטע ראיאטן אונטער דעם רעפובליקאנישן רעזשים זיינען דא אויסגעבראכן נעכטן, ווען מאנארכיסטן און רעפובליקאנער האבן זיך צוזאמענגעשטויסן.

די רעפובליקאנער האבן אטאקירט א גרופע מאנארכיסטן, און די ראיאטן וואס זיינען דערנאך אויסגעבראכן האבן אנגעהאלטן א גאנצע נאכט. איבער 15 פערזאן זיינען פארוואונדעט געווארן. א פארזוך איז געמאכט געווארן צו לינטשן דעם געוועזענעם אינערן מיניסטער מאטאס, א מאנארכיסט, און די רעדאקציע פון א קאנסערוואטיווער צייטונג איז אונטערגעצונדן געווארן.

טוצנס אוטאמאבילן פון די מאנארכיסטן זיינען פארברענט געווארן אין די גאסן. מיט געשרייען "לאנג לעבן זאל די רעפובליק" האבן די ראיאטערס אריינגעריסן זיך אין דער מאנארכיסטישער הויפט קווארטיר און האבן אראפגעריסן די בילדער פון עקס-קעניג אלפאנסא.

די קאנסערוואטיווע צייטונג א. ב. צ., וועלכע די רעפובליקאנער האבן געהאט אונטערגעצונדן, איז שפעטער אינגאנצן אפגעשטעלט געווארן פון דער רעגירונג, און איינעקע מיטגלידער פון איר רעדאקציע זיינען ארעסטירט געווארן.

שוידערלאכע פאלן פון זעלבסטמאָרד צווישן אידן אין פוילן

געוועזענער אינדוסטריאליסט טויטעט זיין 2-יאריק קינד אידער ער באגייט זעלבסטמארד ווייל "ער קאן ניט איבערלאזן זיין קינד צום שרעקלאכן גורל וואס שטייט פאר דעם אידנטום אין פוילן

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

(ווארשע, מאי 11 (איטא). — א שוידערלאכן איינדרוק האט דא געמאכט דער פאל פון מארד און זעלבסטמארד פון ישראל וואונדהיילער, א יונגער 30-יאריקער אינדוסטריאליסט, וואס איז געפאלן א קרבן פונ'ם עקאנאמישן קריזיס וואס האט אים רואינירט.

וואונדהיילער האט דערשאסן זיין 2-יאריקן קינד יעקב און האט דערנאך געמאכט א סוף מיט א קויל צו זיין אייגענעם לעבן. אין א צעטעלע וואס ער האט איבערגעלאזן שרייבט ער, אז ער קאן ניט איבערלאזן זיין קינד צום שרעקלאכן גורל וואס דערווארט דאס פוילישע אידנטום.

ווארשע, מאי 11 (איטא). — דריי יונגע אידישע מיידלאך, שרה לעפטעריק, העלא גרינשפאן און רייזל וואלמאן, האבן דורך א געמיינשאפטלאכן אפמאך באגאנגען גלייכצייטיק זעלבסטמארד, ווייל זיי האבן ניט געקאנט קריגן קיין ארבעט.

ווארשע, מאי 11 (איטא). — ווי דער פינאנציעלער באריכט פון דער פוילישער רעגירונג פאר'ן יאר 1930 — 1931 צייגט, זיינען ביי דער רעגירונג באשעפטיקט צוויי און פערציק טויזנט הכנסה שטייער מאנער.

ווארשע, מאי 11 (איטא). — די מאָדיפיקאציע פונ'ם זונטאג געזעץ ווערט איצט גענומען אין אנבאטראכט פון דער פוילישער רעגירונג, לויט א באריכט אין דער נאציאנאל-דעמאקראטישער צייטונג "גאזעטא ווארשאווסקא".

די צייטונג שרייבט עס צו צום אידישן דרוק. די רעגירונג, לויט דער צייטונג, פלאנט צו דערלויבן האנדל אום זונטאג, מיט'ן אויסנאם פון עטלאכע שעה בעת די תפילות אין די קירכן.

פאַרטיע פון וויניפעגער בירגער באַזוכן נייע היידראָ סטאנציע

א גרופע פון 30 וויניפעגער אלדערמען און בירגער זיינען געווען די געסט פון דער סיטי היידרא אין פאינט דו באי און סליוו פאלס פרייטאג, שבת און זונטאג, מאי 8, 9 און 10. זיי זיינען איינגעלאדן געווארן צו באטראכטן דעם פראגרעס פון דער ארבעט אויף דער נייער ריזיקער שטאטיקער אונטערנעמונג: דער עלעקטרישער סטאנציע אין סליוו פאלס.

די מיטגלידער פון דער תידרא פארוואלטונג דזש. ג. גלאסקא, מענעדזשער; דזש. ר. עיקמאן, זיין געהילף; דזש. וו. סענגער, הויפט אינזשענער; ל. סמיט און פ. דזש. מאלבי.

די פארטיע האט געפונען די ריזיקע אונטערנעמונג אין בעסטן צושטאנד פון פראגרעס. די נייע עלעקטרישע סטאנציע אין סליוו פאלס, איינע פון די גרעסטע וואונדער פון מאדערנער אינזשענערונג קונסט, האט געמאכט א קאלאסאלן איינדרוק אויף די געסט. די געביידעס זיינען שוין פארטיק, און הונדערטער ארבעטער זיינען באשעפטיקט אין אינסטאלירן די מאשינען.

די סטאנציע וועט זיין פארטיק פאר ארבעט און וועט צושטעלן א נייעם שטראם פון עלעקטרישער ענערגיע פאר וויניפעג ביים סוף פון דעם יולי חודש אדער ביים אנהויב אוגוסט. — איבער א חודש פריער, ווי ס'איז געווען געפלאנט. און די היידרא פארוואלטונג האט פאר דעם צו פארדאנקען דער אויסגעצייכנטער ארבעט פון די קאנטראקטארן, סטיווארט און גרענט.

די געסט זיינען געווען: די אלדערמען בארומען, סימאנייט, קאדי, פלאי, מעקערטשאר, סימפקין, דורוואורד, סימפסאן, גרעי, מעקליין און בארי (פארזיצער פון דער "יוטיליטי" קאמיסיע), און די איינגעלאדענע בירגער: ר. ד. וואו, ס. קענעדי, ס. קאטרייט, דזש. סי. עדי, דזש. וויגינטאן, ר. ד. גילעספי, פ. האנ'באל, וו. דאגלאס, ר. א. נעמבל, ש. מ. זאלטשטען (פון "דאס איד. ווארט"), דר. פ. סמיט, ע. מעקגערט, מ. עטשיסאן, א. לענארד, ס. וו. רזשעפערד, סי. טשיזהאלם, ג. ה. האלאנד, ה. קעמפבעל און אינספעקטאר גרין.

די געסט זיינען באגלייט געווארן פון ...

פראָפעסאָר אלבערט מייקעלסאָן אייַנער פון די גרעסטע וויסנשאפטלייט אין דער וועלט, געשטאָרבן

פאסאדינא, קאל., מאי 10 (איטא). — פראפ. אלבערט אייבראהאם מייקלסאן, איינער פון די גרעסטע וויסנשאפטסלייט אין דער וועלט, איז דא נעכטן געשטארבן אין עלטער פון 79 יאר. דער בארימטער אידישער פראפעסאר איז געבארן געווארן אין דער דייטשער שטאט סטרעלנא, און ער איז געבראכט געווארן קיין אמעריקא ווען ער איז אלט געווען 2 יאר. אין 1907 האט פראפ. מייקלסאן געקראגן דעם נאבל פרייז פאר פיזיק. ער איז געווען דער ערשטער אמעריקאנער, וואס האט געקראגן דעם נאבל פרייז.

דער פארשטארבענער האט די לעצטע טעג פון זיין לעבן געווידמעט צו מאכן צוגרייטונגען פאר דעם גרעסטן עקספערימענט פון זיין לעבן — אויסצומעסטן די געשווינדקייט פון א ליכט-שטראל, וואס לויפט דורך א וואקום טיוב פון א מייל.

אין קענגנזאץ צו פראפ. איינשטיין, האט פראפ. מייקלסאן ניט גענומען קיין אנטייל אין אידישע געזעלשאפטלאכע ענינים. דער פארשטארבענער איז אבער פון אלעמען באטראכט געווארן אלס א אידישער גאון.

די באגעגעניש צווישן די צוויי בארימטע אידישע וויסנשאפטסלייט, פראפ. א. איינשטיין און מייקלסאן, וואס איז פארגעקומען מיט עטלאכע חדשים צוריק אין פאסאדינא, האט ארויסגערופן די אויפמערקזאמקייט פון דער גאנצער וועלט. איינשטיין איז געווען שטארק באגייסטערט פון פראפ. מייקלסאנס וויסנשאפטלאכע לייסטונגען. ווען איינשטיין האט זיך צוריקגעקערט קיין דייטשלאנד, נאך זיין באזוך אין דעם פאסאדינער אינסטיטוט, האט ער אים דער "איטא" קארעספאנדענט נעפרעגט, ווען ער רעכנט צוריקצוקומען, כדי צו פארענדיקן די עקספערימענטאלע ארבעט, וואס ער האט דארט אנגעפאנגען צוזאמען מיט פראפ. מייקלסאן. דערויף האט פראפ. איינשטיין געענטפערט:

"איך האלט, אז פראפ. מייקלסאן איז פעאיק אליין צו פארענדיקן די אנגעפאנגענע עקספערימענטן".

שטאטן קאסירן איין איבער א פערטל ביליאָן מלחמה חובות דאָס יאָר

ניויארק, מאי 11.— אין דעם לויפנדיקן יאר וואס וועט זיך פארענדיקן דעם קומענדיקן 30טן יוני, וועלן 16 אייראפייאישע לענדער דארפן איינצאלן די פאראייניקטע שטאטן די סומע פון 236 מיליאן און 62 טויזנט דאלאר אין מלחמה חובות. דער גרעסטער טייל געלט פון דער דאזיקער סומע איז שוין איינגעצאלט געווארן, און דעם 15טן יוני וועלן די דאזיקע לענדער דארפן צוטראגן דעם באלאנס פון 112 מיליאן דאלאר פאר היינטיקן יאר.

פון דעם ערשטן יולי, 1931, ביז דעם 30טן יוני, 1932, וועלן די דאזיקע לענדער דארפן איינצאלן די פאראייניקטע שטאטן 246 מיליאן, 566 טויזנט און 806 דאלאר.

זינט די וועלט מלחמה האט זיך געענדיקט האט אייראפע שוין אויסגעצאלט צו די פאראייניקטע שטאטן 11 ביליאן, 656 מיליאן, 93 טויזנט און 885 דאלאר.

דער גאנצער מלחמה חוב צוזאמען מיט פראצענטן, וואס אמעריקע דארף איינקאסירן פון אייראפע, באטרעפט די ריזיקע סומע פון 22 ביליאן, 188 מיליאן, 484 טויזנט און 879 דאלאר.

אט דאס הייסט א צופרידנשטעלנדיקער פרידנס אפמאך פאר אלע צדדים, אז זיגער און אן באזיגטע, אן אנעקסיעס און אן קאנטריבוציעס ...

פאַרט אַרום פאַר גע-ווערקשאַפטן קאַמפּיין

דער מערב קאנאדער קאמיטעט פארן געווערקשאפטן קאמפיין פאר די אידישע ארבעטער אין ארץ-ישראל בעט אונז צו מעלדען, אז ב. צוקערמאן, פון סאקאטון, פארט איצט ארום איבער די קלענערע פונקטן פון מאניטאבא און סאסקאטשעוואן אין די אינטערעסן פון דעם קאמפיין. ער באזוכט גוטע רעזולטאטן פון די פונקטן וואס ער האט באזוכט, און די אידן וואס ער וועט ווייטער באזוכן, ווערן געבעטן אויפצונעמען אים פריינטלאך און ארויסהעלפן אים אין דער ארבעט.

בודזשעט וועט ניט פאר-געלייגט ווערן פאר מאי 28טן

אטאווא, מאי 11. — דער איינדרוק אין די הויכע פאליטישע קרייזן איז, אז פרעמיער בענעט וועט ניט פארלייגן זיין בודזשעט פאר'ן הויז פאר מאי 28טן, אדער אפשר נאך מיט א וואך שפעטער.

די רעגירונג וויל נעמלאך פריער ספראווען זיך מיט דער נייער ריזיקער אויסגאבע פון אבליגאציעס, צו דעקן אלע אלטע הלוואות. כאטש דאס האט ניט צו טאן דירעקט מיט'ן בודזשעט, וועט אבער דער דורכפיר פונ'ם פלאן בכלל שאפן א פעסטערע פינאנציעלע לאגע פאר דער רעגירונג ...

פופצן-יאַריק אינגל באַגייט זעלבסטמאָרד ווייל ער איז מיד פון לעבן און אנטוישט אין ליבע פון זיין פופצן-יאַריקער געליבטער

קאנזאס סיטי, מאי 11. — קארל דאניעלסאן, א פופצן יאריקער אינגל, איז דא געפאלן א קרבן פון ליבע. דערפאר ווייל "זיין מיידל" איז צו אים געווען "קאלט", האט ער זיך דערשאסן אין זיין פאטערס אוטאמאביל אין סוואפ פארק.

מיט עטלאכע טעג צוריק איז דער יונגער קארל פארשוואונדן געווארן אין זיין פאטערס אוטאמאביל און מען האט אים געפונען א טויטן אין דעם אויבנדערמאנטן פארק, און לעבן אים איז געלעגן א צעטעלע מיט דעם פאלגנדיקן אויפשריפט:

"טייערע פאטער און מוטער: איך ווייס אז איר האט מיר אלצדינג געגעבן וואס איך האב געוואלט. איך בין אבער מיד פון לעבן און פון דער וועלט. איך האב געגעבן דעם אוטאמאביל. איך האב געהאט א "גוד טיים". איך האב געזאגט אמעליען (זיין געליבטער) און מיינע חברים, אז איך פאר אין "קעמפער מיליטערי סקול". איך האף, אז איר וועט מיך פארגעסן, ווייל איר האט נאך צוויי קינדער, ניל און דזשוניאר. זאגט אמעליען אז עס טוט מיר זייער לייד און, אז קיינער איז ניט שולדיק אין מיין טאט.

"איך בין בלויז מיד פון מיין לעבן. דאס איז באמת א שיינער, פראכטפולער אוטאמאביל. צעטיילט מיינע זאכן צווישן ניל און דזשוניאר און נעמט עפעס פון מיינע זאכן און גיט עס אוועק צו אמעליען פאר אן אנדענק.

"איך וועל זיך שיסן 8.15 אזייגער. איך האב זייער געוואלט ארויספארן אין דעם אוטאמאביל און, באמת, איך וואלט דעם טאטן ניט געקאנט קוקן אין די אויגן נאכדעם ווי איך האב צוגענומען זיין אוטאמאביל אויף עטלאכע טעג. גלויבט מיר, אז מאָנטאג אונט בין איך צום ערשטן מאל מיט איר (אמעליען) ארויסגעפארן, און צום ערשטן מאל האב איך זי א קוש געטאן. דאס איז געווען דער אמת'ער און איינציקער "גוד ביי קוש". זי האט אפשר געפילט שלעכט ווען איך האב איר געזאגט, אז איך פאר אוועק פון שטאט.

"איך בעט אייך פארגיסט ניט קיין טרערן און באערדיקט מיך ארום דעם קבר פון מיין אמת'ער מוטער. פארגיט מיר און זייט מיר מוחל. איך וועל אייך זעען אין גן עדן".

אמעליא איז א סקול מיידל פון 15 יאר.

(::)

סאסקאטון גיט $3,000 פאר קרן היסוד

סאקאטון, סאסק., מאי 11 (ספעציעל צו ד. א. וו. פון ל. שטערנבערג). — מר. און מרס. דע-האאז זיינען דא זייער ווארים אויפגענומען געווארן. ניט געקוקט אויף דעם עקאנאמישן קריזיס, האט דער היגער אידישער עולם בררייטהארציק געענטפערט אויפ'ן רוף פון מר. און מרס. דע האאז שאפנדיק דריי טויזנט דאלאר פאר דעם קרן היסוד.

(::)

אַרום אַ פערטל מיליאָן אוטאָמאָביל קרבנות אַ יאָר

צווישן צוויי הונדערט און א פערטל מיליאן נפשות נערן פארוואונדעט אין אוטאמאביל עקסידענטן אין די פאראייניקטע שטאטן יעדן יאר און זיי ווערן באהאנדלט אין די שפיטאלן, און דער קאסט צו היילן זיי באטרעפט יערלאך איבער פופצן מיליאן דאלאר.

לויט באריכטן געזאמלט פון שפיטאלן איבער'ן לאנד ווערט באקאנט, אז בלויז א העלפט פון דער סומע ווערט איינגעצאלט. אזוי אז די שפיטאלן אין אמעריקע האבן א יערלאכן פארלוסט פון איבער זיבן מיליאן דאלאר דורך אוטאמאביל עקסידענטן.

אַרבעטסלאָזער שאָפער מאַכט אַ היים פאַר זיך און זיין פרוי אין אַ טראַק

וואויל איז דעם, וועמען עס האט בטחון! אין ניאגארא פאלס, נ. י., אויפן בולוואר, שטייט אן אלטער, אפגענוצטער אוטאמאביל. דער דאזיקער אוטאמאביל איז די צייטווייליקע היים פון דזשיימס קאנאל, 30 יאר אלט, אן ארבעטסלאזער שאפער, און זיין פרוי.

מר. קאנאל איז שוין ארבעטסלאז זינט לעצטן סעפטעמבער מאנאט, און אזוי ווי ער קאן ניט אויסהאלטן קיין היים אין שטאט, האט ער אויסגעשטאטעט אן אלטן טראק מיט אלע נויטיקע באקוועמלאכקייטן "און ער וואוינט דארט מיט זיין פרוי אין עושר און אין כבוד".

דער דאזיקער "געניאלער איינפאל" איז געקומען צו דעם ארבעטסלאזן שאפער נאכדעם ווי מען האט אים געגעבן, במחילה צו פארלאזן דאס הויז, ווייל ער האט ניט געהאט די מעגלאכקייט צו צאלן דירה געלט, און אנשטאט צו ווענדן זיך צו צדקה אנשטאלטן נאך הילף, האט ער צוזאמענגעלייגט זיין ביסל ארימקייט און ער האט זיך אריינגעקליבן אין "טראק" און ער הערט די נאנצע וועלט אין טראק!

ווען מען האט אים געפרעגט צי איז ער צופרידן מיט זיין היים, האט ער געענטפערט אז יא. "איך וועל ליגן אין טראק ביז עס וועט ווידער קומען 'פראספעריטי' אין אמעריקע". האט ער געזאגט.

איטאַליענישע רעגירונג פירט איין אַלגעמיינע צוואַנג דינסט

רוים, איטאליע, מאי 11. — דער מיניסטעריאלער ראט האט דא גוטגעהייסן א ביל וואס לויטעט אז אלע מענער און פרויען אין עלטער פון 16 ביז 70 זאלן אין צייט פון מלחמה געצוואונגען ווערן צו דינען די אינטערעסן פונ'ם לאנד סיי אויפ'ן שלאכטפעלד, אזוי גוט ווי אויף יעדן געביט וואס פאדערט זיך אין קריגס צייט. דער דאזיקער ביל איז איבערגעגעבן געווארן צום דעפוטאטן קאמער.

לויט דעם ביל וועלן די פראווינציעלע רעגירונגען האבן דעם אויפזיכט אויף די מאביליזאציעס און זיי וועלן אנפאנגען צו פונקציאנירן אזוי שנעל ווי די רעגירונג וועט ארויסגעבן א באפעל פאר א מאביליזאציע.

פאָליצייאישע נעץ אויסגעשפּרייט איבער'ן גאַנצן לאַנד פאַר ברוטאַלע מערדער פון באַנק מענעדזשער

שוין דריי טעג אז פ. ב. ר. טאקער, מענעדזשער פון דאמיניאן באנק אפטיילונג, נאטער דיים און שערברוק, איז קאלטבלוטיק דערמארדעט געווארן פון דריי רויבער, און די פאליציי האט ניט קיין שפורן פון די באנדיטן. אלע קלאנגען וועגן דעם ארעסט פון פארדעכטיקטע אינ'ם מארד האבן זיך ארויסגעוויזן צו זיין ניט ריכטיק.

די פאליציי, די שטאטיקע, די פראווינציעלע און די פעדעראלע האבן אבער אויסגעשפרייט א נעץ איבער'ן גאנצן לאנד, און די בעסטע דעטעקטיוו ארבעטן טאג און נאכט צו געפינען די שפורן פון די מערדער.

דער ברוטאלער מארד האט שטארק אויפגערודערט און אויפגעבראכט די שטאט. מר. טאקער, ווערט פארשטאנען, איז דערמארדעט געווארן ווייל ער האט געהאט א שלעכטן געהער און האט ניט געהערט די קאמאנדע פון די באנדיטן. באזונדערס איז מען אויפגעבראכט אויף די פחדנות'דיקע מערדער, וואס זיי האבן אין אים אריינגעשאסן א צווייטע קויל נאכדעם ווי ער איז שוין געלעגן אויף דער ערד א שטערבלאך פארוואונדעט פון דער ערשטער קויל.

א פאטעטישע פיגור איז געווען די פרוי פון מר. טאקער. פרייטאג פרי האט זי זיך געכאפט אז איר מאן האט פארגעסן זיינע ברילן אין דער היים. האט זי גענומען די ברילן און האט זיי אוועקגעטראגן צו אים אין באנק, ווען זי איז געקומען אהין, האט זי געפונען שוין איר מאן אין א טייך בלוט. זי האט אים באגלייט אין שפיטאל און איז געווען ארום אים ביז ער האט אויסגעהויכט זיין נשמה אין א האלבער שעה ארום.

די דריי באנדיטן ווערן באשריבן:

1. דער פאקטישער מערדער. עלטער 25 ביז 30. הויך 5 פוס 7 אינ. א דארער. אכגעטאן אין אן אויסגעטראגענעם ברוינעם גאבארדין, בלויען אנצוג און קעפ. אויסגעזען ווי אן אויסלענדער.

2. הויך 5 פוס 11 אינ. גלאט ראזירט. טונקעלע הויט. ארים געקליידעט.

3. 25 ביז 30 יאר. 5 פוס 8 אינ. הויך. געזעצט. קיילאכדיקער פנים.

כאטש דער נומער פון די לייסנס אויף דער קאר פון די באנדיטן איז אראפגענומען געווארן, ווייזט זיך אבער ארויס, די לייסנס פלאטע איז געווען א גע'גנב'עטע.

(::)

יונגע פרוי געשטאָרבן נאָך אַ לייַנגערער קראַנקהייט

רחל שאפירא, 34 יאר אלט, 449½ דזשארוויס עוועניו, איז נאך א לאנגער קראנקהייט געשטארבן לעצטן פרייטאג אין איר היים.

די פארשטארבענע איז געקומען אהער פון רוסלאנד מיט איבער דריי יאר צוריק. זי לאזט איבער איר מאן און א קינד, 3 יאר אלט.

די לויה איז פארגעקומען נעכטן. זי איז באערדיקט געווארן אויף דער אינדעפענדענט בני אברהם סעמעטערי. א גרויסער עולם פון איר משפחה, פריינט און לאנדסלייט האט זי באגלייט צו איר אייביקער רו.

פּלענער צו שניידן שכירות קאָנען פירן צו ערנסטע סטרייקן אין ענגלאַנד

לאנדאן, מאי 11. — די פארהאנדלונגען וועגן שכירות צווישן די באלעבאטים אין דער אינזשעניערינג אינדוסטריע און די ארבעטער יוניאנס זיינען פרייטאג אפגעבראכן געווארן, צוליב דעם וואס די באלעבאטים האבן געמאכט געוויסע פארשלאגן בנוגע שכירות פאר איבערשטונדן און די יוניאן באאמטע האבן עס צוריקגעוויזן. א מיליאן ארבעטער זיינען באשעפטיקט אין דער אויבנדערמאנטער אינדוסטריע. א גרויסע צאל ארבעטער באלאנגען ניט צו קיין יוניאן און א סך פירמעס זיינען ניט קיין מיטגלידער פון דער באלעבאטים פעדעראציע.

דער קאמונדיקער שריט איז איצט אפהייניק פון דער פעדעראציע פון די באלעבאטים, עס קאן מעגלאך זיין, אז זיי וועלן שניידן די שכירות פון זייערע ארבעטער אן דער צושטימונג פון די יוניאנס.

די באלעבאטים אין דער שיף-בוי אינדוסטריע קלייבן זיך אויך צו שניידן די שכירות פון זייערע ארבעטער. צוויי הונדערט טויזנט ארבעטער זיינען באשעפטיקט אין דער דאזיקער אינדוסטריע.

די באלעבאטים פון דער קעמישער אינדוסטריע האבן "געטייבלט" א פארשלאג צו שניידן די שכירות פון זייערע הונדערט טויזנט אנגעשטעלטע ארבעטער.

די טראנספארט ארבעטער, אזעלכע ווי מאטאר דרייווערס און אנדערע, ווערן געדראעט, אז זייערע שכירות וועלן געשניטן ווערן אין דעם בראדפארד דיסטריקט און ניט געקוקט אויף דעם וואס די געפלאנטע רעדוקציע באציט זיך בלויז אויף די ארבעטער פון איין געגנט, וועט עס אבער אויף האבן אן איינפלוס אויף דער דאזיקער אינדוסטריע אין אנדערע דיסטריקטן.

די גרעסטע געפאר פון אלע ליגט אין דער קוילן מינען אינדוסטריע. אויב דער זיבן שטונדיקער ארבעטס טאג וועט ווערן לעגאל געצוואונגען אין יולי מאנאט, וועלן די באלעבאטים מוזן שניידן די שכירות און די מינען ארבעטער פילן, אז זיי ארבעטן אלץ איינס פאר א הונגער לוין.

דאס אלצדינג צוזאמען שאפט נייע שטערעס אין די בריטישע אינדוסטריעס.

פרייהייט פאר אוקראינער, — פאר די אידן פאָגראָמען

איך האב אנומלט דא געשריבן וועגן דעם ביכל ארויסגעגעבן פון די היגע אוקראינער, אין די אינטערעסן פון דער באפרייאונג פון אוקראינער פון פוילישן און סאוועטישן יאך.

איך האב דאן באמערקט, אז מיר, אידן, סימפאטיזירן פולשטענדיק מיט אוקראינעס קאמף פאר באפרייאונג, כאטש די פאן אונטער וועלכער דער קאמף ווערט אנגעפירט איז אויסגעוועבט אין אידישן בלוט.

איך מיין ניט חלילה צו זאגן, אז די אוקראינער בכלל זיינען פאגראמטשיקעס. אדרבא, מיט די אוקראינישע מאסן בכלל לעבן זיך אידן גאנץ גוט צונויף.

אבער צווישן די אוקראינער זיינען דא פינסטערע עלעמענטן, וואס דארשטן נאך אידישן בלוט מער ווי נאך אוקראינעס פרייהייט. די פרייהייט באוועגונג נוצן זיי אויס בלויז פאר אן אויסרייד צו העצן די מאסן צו פאגראמען.

און אט די עלעמענטן ברענגען די פאגראם אגיטאציע אפילו אהער, קיין קאנאדע. קיין פאגראמען קאנען זיי מאכע דא ניט מאכן, אבער זייערע העצעס זיינען פארט געפערלאך דערמיט, וואס זיי טראגן אריבער אויף קאנאדער באדן די גיפטיקע זוימען פון ראסן-האס און ראסן קאנפליקטן.

דאס קאן ברענגען שווערע רעזולטאטן פאר די היגע אוקראינער זעלבסט, און פאר דער פרייהייט באוועגונג פון די אוקראינער אין אייראפע, וועלכע זיי שטיצן דא.

**

ה'. י. יאמפאלסקי, פון ספערן, אלט., איז געווען פריינטלאך גענוג איבערצושיקן צו אונז צוויי בריוו וואס ער האט באקומען פון ב. לעווין, פון מירנאם, אלטא.

אין די דאזיקע בריוו באקלאגט זיך ה' לעווין אויף דער גיפטיקער אנטיסעמיטישער פראפאגאנדע וואס ווערט אנגעפירט צווישן די אוקראינער אין זיין געגנט, און ער בעט אים, ה' יאמפאלסקי, ווי איינעם וואס איז נעענטער צו דער אידישער עפנטלאכקייט, צו באמיען זיך צו טאן עטוואס צו מאכן א סוף צו דער העצע.

די אוקראינער באפעלקערונג אין דעם געגנט איז א פרידלאכע, און ער גייט מיט איר אן אויסגעצייכנט. אבער די העצעס פון א צאל אגיטאטארן לעצטנס רייצן זיי אויף, און ער, אן איינזאמער איד אין א פרעמדן ים, הויבט אן פילן די שנאה וואס ווערט געזייט, און ער איז אין שרעק פאר די מעגלאכע רעזולטאטן.

און ער אפעלירט צו דער אידישער עפנטלאכקייט נאך הילף.

**

מיט חדשים צוריק איז עס געווען א געוויסער ... וואס איז ארומגעפארן איבער יענע מקומות מיט פאגראם העצעס.

דא ניט לאנג צוריק איז געקומען א נייער אגיטאטאר, א געוויסער קאוואטליוק. ער האט פארגערופן א מאסן פארזאמלונג צו ריידן וועגן דער באפרייאונג פון אוקראינע, און ריידן האט ער הויפט זאכלאך גערעדט — וועגן אידן.

למשל:

"ווען מיר זאגן אז מיר מוזן קעמפן קעגן סאוועט רוסלאנד, מיינט עס, אז מיר קעמפן קעגן אלע זשידעס פון דער וועלט. אלע זשידעס זיינען באלשעוויקעס. און אפילו ווען עס זיינען דא זשידעס קאפיטאליסטן, — און זיי זיינען אלע קאפיטאליסטן ...

THE ISRAELITE PRESS — The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישע ווארט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 — Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

די נעשיכטע נעמט נקמה

מיט 450 יאר צוריק האבן די שפאנישע קעניגן ארויסגעטריבן די אידן פון שפאניע. און די אידן וואס זיינען פארבליבן אין שפאניע זיינען געצוואונגען געווארן צו שמד'ן זיך. היינט האבן די אור־אייניקלאך פון יענע גערודפטע אידן פארטריבן דעם יורש פון יענע קעניגן פון שפאניע.

דער נייער שפאנישער פרעזידענט און אמוייניקסטנס צוויי פון זיינע וויכטיקסטע מיניסטארן זיינען פון אידישן אפשטאם. זיי זיינען עס געווען די וויכטיקסטע אנפירער פון דער רעוואלוציע, וואס האט געצוואונגען דעם קעניג צו לויפן פונ'ם לאנד.

אין שפאניע איז זייער פיל אידיש בלוט פארגאסן געווארן, אבער אויך זייער פיל אידיש בלוט איז ארייננעמישט געווארן אין די אדערן פונ'ם שפאנישן פאלק, א דאנק די שמד גזרות. מען דערציילט נאך א לעגענדע פון די אלטע צייטן, ווען א שפאנישער קעניג האט געוואלט ארויסגעבן א גזרה אז אידן זאלן טראגן א בגד מיט א געלער לאטע וואס זאל באצייכענען זייער אידישן אפשטאם, האט דעם קעניגס הויפט אינקוויזיטאר געבראכט אין פאלאץ אריין צוויי אזעלכע מאנטלען: איינעם פאר זיך און איינעם פאר'ן קעניג אליין.

אבער אין שפאניע זיינען נאך דא צענדליקער טויזנטער דירעקטע אפגעשטאמטע פון די מאראנען, וועלכע האבן ניט געמישט זייער בלוט מיט די שפאניער און האבן אפגעהיט די ריינקייט פון דער ראסע און שפורן פון דער אידישער רעליגיע, ניט געקוקט אויף אלע דורות־לאנגע שרעקלאכע רדיפות פון דער אינקוויזיציע. אין באהעלטענישן, בחדרי חדרים, האבן זיי אפגעהיט געוויסע אידישע טראדיציעס, און ביסלאכווייז איז די סודות'דיקייט אליין געווארן ביי זיי א הייליקע טראדיציע.

איצט זיינען זיי ארויס פון זייערע באהעלטענישן און פירן אן די באוועגונג פאר דער באפרייאונג פון שפאניע פון דער פינסטערער מאכט, וואס האט דאס אמאליקע בליענדיקע לאנד הערפירט צום אפגרונט. זיי זיינען דא ווי די נקמה גייסטער פון דער געשיכטע, נוקם צו זיין זיך אן די וואס האבן חרוב געמאכט דאס אידישע לעבן צוזאמען מיט זייער אייגענעם לאנד, וואס איז די אידן געווען אזוי ליב און טייער.

לארד ראבערט סעסיל האט די טעג ביי א פארזאמלונג אין לאנדאן אויסגעדריקט זיך: „מען באהויפטעט, אז אידן נעמען אן אקטיוון אנטייל אין יעדער רעוואלוציע. אויב עס איז אזוי, איז דא אן אורזאך: א רעוואלוציע איז אן אויסברוך פונ'ם צארן פון א פאלק פאר אומגערעכטיקייטן וואס ווערן באגאנגען, און אידן זיינען די וואס ליידן אממערסטן פון אומגערעכטיקייטן אין א סך לענדער".

עס איז ניט נויטיק צו זוכן מיסטישע כחות אין דער געשיכטע. עס איז איר נאטירלאכער גאנג. און עס נעמט אפט הונדערטער יארן, ווי אין דעם דאזיקן פאל, ביז די אונטערדריקטע קריגן די געלעגנהייט צו זעען נקמה אן זייערע אונטערדריקער.

אנטיסעמיטיזם אין מעקסיקא

עס זיינען דא זייער ווייניק אידן אין מעקסיקא, און דער ווילדער אנטיסעמיטיזם וואס האט זיך דארטן אנטוויקלט לעצטנס איז א מערקווירדיקער פענאמען: געוויינלאך ווערט אנגענומען, אז דארטן וואו די צאל אידן איז קליין, איז ניטא קיין פלאץ פאר אנטיסעמיטיזם.

עס זעט אבער אויס, אז די קליינע צאל אידן אין לאנד האט זיך איינגעשניטן אין געוויסע אינטערעסן, און הויפטזאכלאך אין אויסלענדישע אינטערעסן. דאס זיינען די אויסלענדישע האנדלס קאמערן, ווי מיר ווערן אינפארמירט, וואס פירן הויפטזאכלאך אן די ווילדע העצעס קעגן די אידן, און די מיאוס'ע ארבעט געלינגט זיי א דאנק דעם נידעריקן קולטורעלן מצב און דער אומוויסנהייט פון די מעקסיקאנער מאסן.

די אויסלענדישע האנדלס קאמערן זיינען פאראינטערעסירט אין פארקויפן וואס מער סחורה פון זייערע באטרעפנדיקע לענדער. זיי ווערן געשטיצט פון מעקסיקאנער סוחרים, וואס מאכן אומגעהייערע פראפיטן אויף די דאזיקע סחורות. די איינגעוואנדערטע אידן שטייען זיי ווי א ביין אין האלז, ווייל זיי האבן אנגעהויבן אנטוויקלען א לאקאלע אינדוסטריע און ווייל זיי פארקויפן סחורה אויף א סך נידעריקערע פרייזן.

און דערפאר ווערט געשאפן אזא פאגראם אטמאספערע און דערפאר ווערן עס באזונדערס גע'רודפ'ט די אידישע הענדלער אין מעקסיקא: די אויסלענדישע האנדלס קאמערן און די מעקסיקאנער סוחרים ווילן האבן א פרייע האנט צו עקספלואטירן די אומוויסנהייט פונ'ם מעקסיקאנער פאלק פאר זייערע אומבאשריינקטע פראפיטן.

און די כלומר'שט „סאציאליסטישע" רעגירונג פון פרעזידענט רוביא שטיצט אט די רויב־פייגלאך, — מסתמא האט זי אירע פאליטישע חשבונות.

דער קליינער אידישער ישוב אין מעקסיקא איז ארים, עלנד און הילפלאז, און ער נויטיקט זיך אין הילף פון דרויסן. דער גרויסער און איינפלוסרייכער אמעריקאנער אידישער ישוב דארף זיך פאראינטערעסירן מיט זיין גורל, און ווארענען די מעקסיקאנער רעגירונג, אז די רדיפות אויף די אידן וועלן איר קיין גוטס ניט טאן, יעדנפאלס אין אויסלאנד. — און מעקסיקא מוז זיך נאך רעכענען מיט דער אויסלענדישער געזעלשאפטלאכער מיינונג.

די שאדנס פון שריפות

איבער 46 מיליאן דאלאר שאדן איז פאראורזאכט געווארן אין קאנאדע פון שריפות פאר'ן יאר 1930, — אויף אזוי פיל איז דאס לאנד ארימער געווארן ווי עס וואלט געקאנט זיין. אבער אויב מאטעריעלער שאדן קאן נאך אפגעמאכט ווערן, האבן אבער די שריפות פאר'ן יאר פאראורזאכט א פיל שווערערן שאדן, וואס קאן קיינמאל ניט אפגעמאכט ווערן: דאס זיינען די 233 מענשלאכע קרבנות פארלארן אין די שריפות אין לאנד פאר'ן יאר, און דער אומגליק וואס זייערע פאמיליעס וועלן פילן כל־זמן זיי וועלן לעבן.

יעדע שריפה איז פארבונדן ניט בלויז מיט זיכערע מאטעריעלע פארלוסטן, נאר אויך מיט מענשלאכע לעבנס פארלוסטן. דאס דארף געדיינקען יעדער איינער וואס האט צו טאן מיט פייער: די קלענסטע אומפארזיכטיקייט אדער גאכלעסיקייט מיט פייער קאן קאסטן מענשלאכע לעבנס.

די מייסטע שריפות, ווערט אנערקענט, וואלטן אויסגעמידן געווארן, ווען די עלעמענטארע געזעצן פון פארזיכטיקייט מיט פייער וואלטן אפגעהיט געווארן. און ס'קומט אזוי אויס, אז אומפארזיכטיקע מענשן זיינען עס שולדיק אינ'ם טויט פון אמוייניקסטנס א הונדערט פון די 233 קרבנות פון שריפות אין יאר 1930. אויף זייערע קעפ פאלט דאס בלוט פון אט די אומשולדיקע קרבנות און די ליידן און פיין פון זייערע פאמיליעס. און זיי אליין שטעלן זיך אויס צו דער געפאר, אויב זייער שולד זאל דערוויזן ווערן, פארמשפט צו ווערן ווי מערדער.

פייער איז איינער פון דעם מענשנס בעסטע פריינט, אבער עס ווערט פארוואנדלט אין דעם געפערלאכסטן שונא ווען ער ווערט ארויסגעלאזן פון אונטער קאנטראל.

האלט פייער אונטער קאנטראל, — היט דעם פייער פון פארוואנדלט ווערן פון א פריינט אין א שונא!

אידן אין קאלטן קאפענהאגען

(ספעציעל פאר ד. א. וו. דורך „איטא") — פון צבי ה. וואקסמאן

משה רבנו און דוד המלך — די באליבטסטע פיגורן פון קאפענהאגען. די אידישע קהלה — איינע פון די רייכסטע אין דער וועלט. ארטאדאקסן און רעפארמיסטן. 60 פראצענט געמישטע חתונות. כשר'ה געריכטן אין קעניגלאכן הויף פאר א אידישן פראפעסאר. עס איז ניטא קיין ארט פאר אנטיסעמיטיזם אין דעם קאלטן דענמארק.

וואס איז די פאפולערסטע זאך אין דער אלט־נארדישער קעניג־שטאט קאפענהאגען, וואס יעדער טוריסט וועלכער באזוכט די הויפט שטאט פון דענמארק פארגעסט ניט מיטצונעמען פאר זיין פאמיליע און פריינט אלס סואווניר, אלס א צירונג, ...

... סוף מנצח געווען און די געמיינדע ביי וועלכער ער איז דאך געווען איינגעשטעלט אויף לעבן לאנג, האט אים ענטשעדיקט מיט דער קייזערליכער סומע פון הונדערט טויזנט דענישע קראנען, און זיך געגומען זוכן אן אויבער ראבינער ...

... איינגעוואנדערט ווערט דא ניט געמאכט הן צווישן די קינדער און הן צווישן דעם פערסאנאל.

די עקאנאמישע לאגע פון די אידן אין דענמארק איז אין אלגעמיין א גוטע. די איינגעבארענע אלט־איינגעזעסענע אידן ...

... די באציאונג פון דער דענישער ניט אידישער באפעלקערונג צו די אידן איז אין אלגעמיין א פריינטלאכע. די פרעסע גיט אפ פארהעלטנמעסיק א סך פלאץ פאר אידישע פראגן, איבערהויפט פאר דער פראגע פון ארץ־ישראל אויפבוי. דאך אין דער לעצטער צייט האבן זיך גענומען באווייזן די ערשטע סימפטאמען פון ...

(שלום אויף זייט דריי)

ווען רייכע קינדער ווילן ניט וויסן פון אן ארימען טאטן...

פון ווארשע שרייבט מען וועגן אזא אויסטערלישן פאל:

א חסידישער איד, א גרויסער ארימאן, א טאטע פון אויסגעגעבענע קינדער איז געקומען אין ראבינאט זיך קלאגן אז מען גייט אים ארויסווארפן פון דער דירה. דערביי ווייזט זיך ארויס פון זיין דערציילונג אז צוליב מאנגל אין דירות איז מען גרייט צו זינקען אפילו אין טיפסטן תהום פון שמוץ.

אט וואס דער חסידישער באלעבאס האט דערציילט:

...

די טרעגער פון די משיחישע באוועגונגען ביי אידן

אן אפהאנדלונג פון אלע באוועגונגען פון משיח'ישער אויסלייזונג פון בר כבבאן ביז הערצלען

פון יוסף שפירא

(צוועלפטע פארזעצונג)

קענען די וואס גלויבן, אז די משיח'שע האפענונג האט שוין מער ניט קיין יסוד אין תנ"ך, ווייל אלע נביא'ישע פארשפרעכונגען זיינען שוין פארווירקלאכט געווארן אין דער צייט, ווען אידן האבן זיך אומגעקערט פון בבל און עס איז אויפגעשטעלט געווארן דער צווייטער בית המקדש, שטעלט ער ארויס פופצן ארגומענטן, געשטיצט אויף די פארשיידענע פסקים אין תנ"ך, אז די פארשפרעכונגען זיינען נאך ניט פארפילט געווארן און אזוי ארום דארפן זיי ערשט קומען אין דער צוקונפט.

...

רב האי גאון

...

1 טאג
געדיינקט אז מיר קענען אייך געבן באדינונג אויב איר פארלאנגט.
דריי קלינינג אין אלע אייערע אדער פארבן
נ. פ. פארטנאי, מענעדזשער
37 266, PERTH DYE WORKS LTD.

טרינקט בעלס
דזשינדזשער איל ארענדזש
דריי
באשטעלט א קיים היינט
BELL BOTTLING CO. (בארדיצקי ברידער) PHONE 51 591

זינדיק בלוט

א העכסט שפאנענדער ראמאן פון דעם אידישן לעבן אין אמעריקע

◆◆◆◆

פון א. ר.

(פארזעצונג)

— ווער האט זיך עס געקאנט ריכטן אויף אזא נייעס ? ווען איך וויים פריער וואלט איך דאך די ציימונג אויף זיכער באהאלטן.

— וואס איז אין ציימונג ?

— לייענט.

קיידי האט איבערגעלייענט די נייעס און זי איז געווארן נאך בלייכער ווי זי איז געווען און זי האט שטארק אפגע־זיפצט.

בענדזשאמין האט זיך אומגעקוקט :

— וואס ? וואס האט פאסירט ?

— סעם . . . סעם איז ארעסטירט.

— סעם ? ארעסטירט ? פארוואס ?

— מען באשולדיקט אים אין מארד.

— אין מארד נאר ?

בענדזשאמינס פנים איז געווארן אזוי ווי עמעס וואלט אים געווארגן אין האלז. ער איז געשטאנען מיט אן אויסגעשטרעק־טער האנט און ער האט ניט געקאנט ארויסריידן די פאר ווערטער : — גיב מיר די ציימונג.

קיידי האט אים דערלאנגט די ציימונג. נאר די אויגן האבן זיך אים פארגאסן מיט א וואסער פלאם און ער האט גאר־נישט געקאנט זען. ער האט ניט געקאנט לייענען די צוזאמענגעגאסענע אותיות.

דערווייל האט דער קראנקער געעפנט די אויגן. ער האט הויך און שווער אפ־געאטעמט. די אויגן זיינע זיינען געווען אביסל צעמישט. ער האט אנגעשטעלט אויף בענדזשאמינען. בענדזשאמין האט זיך צו אים דערנענטערט און ער האט דערהערט זיין שוואך קול וואס ער האט ארויסגעשעפטשעט :

— זון מיינער . . .

און ער האט א באוועג געטאן מיט דער רעכטער האנט.

אין דעם שוואכן קול איז געווען אזוי פיל געבעט, אזוי פיל הילפלאזיקייט, אז בענדזשאמין איז געווארן אזוי גערירט און ער האט אנגעכאפט זיין פאטערס האנט און פון זיינע אויגן האבן זיך א גאס געטאן טרערן. אין דער מינוט האט ער פארגעסן אלץ וואס עס האט ביז אהער פאסירט, אלע ליידן און רוגז'ן, איצט האט ער נאר געפילט מיט אלע חושים אז זיין פאטער איז אין גרוים געפאר, אז זיין טאטע איז שרעקלאך קראנק, אז זיין טא־טע ליידעט גרויסע יסורים און אז ער האט אויף אים געווארט.

— זון מיינער . . .

און בענדזשאמין האט ארויסגעוויינט:

— טאטע . . . טאטע . . . זיי מיר מוחל !

א שמילער שמייכל האט זיך באוויזן אויף דעם קראנקנ'ס ליפן, א שמייכל ווי א גאלדענער זון שטראל אין א ווינטער־דיקן טאג. דער קראנקער האט גענומען באוועגן מיט די ליפן, ער האט עפעס נאך געוואלט זאגן נאר זיינע ווערטער האבן זיך נים געהערט.

בענדזשאמין האט צוגעפרעסט זיינע לי־פען צו זיין קראנקן פאטערס האנט און ער האט זיי פארגעצט מיט ווארימע טרע־רען. אויך קיידי האט שטיל געוויינט אי־רע טרערן פון די אויגן.

— נאר — דער אלטער האט צוריק פארשלאסן זיינע אויגן. זיין האנט איז געבליבן ליגן אין בענדזשאמינס האנט. א מאכטלאזע און בענדזשאמין האט דער־פילט אז אים שטיקט אין האלז.

נאך איין מאל האט דער אלטער גע־עפנט די אויגן. זיי זיינען איצט געווען גלעזערנע, שטייענדיקע און מוטנע. עפעס די שווארצאפלען זיינען געווען אויסגע־מישט מיט די ווייסלען. דער אטעם אין אים האט אלץ געשטורעמט און מיט אמאל זיינען אלע געבליבן שטיין פארגליווערט.

א ווייסע שוים, געפארבט מיט רויט בלוט־צייכנס האט ארויסגעזעצט פון זיין מויל און האט געבלעזלט אין די ווינקלען ליפן. עס האט אויסגעזען אז דער קראנ־קער שטיקט זיך זייער שטארק . . .

— — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — —

ס'איז שוין געווען טונקל ווען דער דאק־טאר איז אנגעקומען. ער איז אריין אין הויז זייער א צעטראגענער, ער האט פון זיך אראפגעווארפן דעם מאנטל מיט דער העט און מיט פלינקע טריט איז ער גלייך ארויפגעלאפן אויבן. מען האט זיך אפ־געריקט און מען האט אים צוגעלאזן צום בעט פון דעם קראנקן. ער איז געגאנגען און איז געבליבן שטיין א פארגאפטער, דערזעענדיק די שוים ביי די ווינקלען פון דעם קראנקנס מויל.

א ווײלע איז ער אזוי געשטאנען, ער האט בלויז געקוקט און ער האט גארניט געזאגט. דערנאך האט ער אנגענומען די האנט פון דעם קראנקן, זי געהאלטן א ווײלע און ער האט פאר זיך אליין ארויס־געשעפטשעט :

— שלעכט . . .

בענדזשאמין, דערהערנדיק עס, האט געעפנט זיין מויל און ער האט קיין ווארט נים געקאנט ארויסברענגען. ער האט זיך אבער אנגעשטריינגט און ער האט קוים ארויסגעשטאמלט :

— וואס זאגט איר דאקטאר ?

— ס'איז זייער שלעכט . . .

— אפשר . . . אום גאטעס ווילן . . . האט רחמנות . . .

דער דאקטאר האט געצויגן מיט די אקסלען :

— וואס קאן איך טאן ? איך זע נים אויב מען זאל קאנען עפעס טאן פאר אים.

ער האט געטאפט די פיס ביי דעם קראנקן, די הענט, געקוקט אויף זיין פנים און ער האט אלץ געדרייט מיטן קאפ.

— וואס זשע ס'איז שוין גארנישט ניטא וואס צו טאן ?

— איך גלויב נים אויב מען קאן עפעס טאן פאר אים . . .

— מען קאן אים גארנישט העלפן ? וואס שווייגט איר דאקטאר ?

— איך זע קיין האפענונג נישט פאר אים . . .

בענדזשאמין האט ארויסגעלאזט א משונה'דיקן רעווע און ער האט זיך צע־וויינט ווי א קליין קינד . . .

דער דאקטאר איז פון דעם קראנקן שוין נים אפגעטראטן, עס איז אנגעקומען די נאכט. אין שטוב איז געווארן שטארק שטיל. מען איז ארומגעגאנגען אויף די שפיץ פינגער. קיידי האט אפגערופן אויפן טעלעפאן דעם אלטנס שוועסטער און שוואגער. יענע זיינען גלייך געקומען און מיט זיי, זיינען אויך געקומען זייערע צוויי טעכטער. דעם אלטנס שוועסטער האט זיך געבראכן די הענט און זי האט געוויינט אין דער שטיל . . .

—מיין ארימער ברודער . . . אליין גענומען אויף זיך אן אומגליק . . . . זיך אליין געקוילעט . . . וויי איז מיר . . .

דער דאקטאר האט זיך אומגעקערט צו איר :

— שטילער, זאל זיין שטיל.

נאר די פרוי האט נים אויפגעהערט צו כליפען און רעדן צו זיך :

— אזא געזונטער . . . אזא קרעפטי־קער . . . אליין דעם טויט אויף זיך גע־שלעפט . . .

בענדזשאמין האט אויך נים אפגע־טראטן פונם פאטערס בעט.

דער דאקטאר האט אנגעווענדעט פאר־שיידענע מיטלען, ער האט פרובירט אפ־צוציען בלוט פון אונטער דעם קראנקנס אויערן, אבער עס האט גארנים געהאלפן. דער אלטער איז שוין מער צו זיך נים גע־קומען.

עס איז שוין געווען שפעט אין אוונט ווען אלע האבן דערהערט ווי דער אלטער האט ארויסגעלאזט א שווערן זיפץ, וואס איז ווי א שמילער ווינט איז ארוים פון אים — ער איז געבליבן ליגן זייער רו־איק מיט א געל פנים אויף וועלכן עס איז פארגליווערט געווארן א ווייטאג....

קיינער האט גארנישט גערעדט. נאר נישט געפרעגט. דער דאקטאר איז צו־געגאנגען צום בעט און — מיט דער קאל־דרע האט ער איבערגעדעקט דעם פנים פון דעם טויטן.

דאס הארץ פון מר. וואלפן האט אויפ־געהערט צו קלאפן . . . ער איז געפאלן דער ערשטער קרבן פון זיין אייגן זינדיק בלוט . . .

פערטע טייל

נאך מר. וואלפס טויט

דעם פאטערס טוים, דער פלוצלומדיקער און אומגעריכטער טויט זיינער, האט אויף בענדזשאמינען געמאכט זייער א שרעק־לאכן איינדרוק.

בענדזשאמין איז דאך געשטאנען לעבן דער בעט פון זיין פאטער ווען יענער האט אויסגעהויכט זיין אטעם. ער האט מיט זיינע אייגענע אויגן געזעען ווי דעם פאטערס לעבן האט זיך פארענדיקט און ווי ער איז געבליבן ליגן אזוי הילפלאז און פארמאטערט און מיט א שרעקלאך אויסזען. ער האט געזעען דעם לעצטן אטעם־צוג פון זיין פאטערס לעבן און ער האט עס נישט געקאנט פארגעסן. ער האט נישט געקאנט פארגעסן דעם אומגעהויערן צער, און דעם אומנאטירלאכן ווייטאג וואס איז געבליבן פארגליווערט אויף דעם טויטנס פנים.

די לויה איז געווען א גרויסע. אלע באקאנטע, אלע פריינט זיינען געווען אויף דער לויה. נאר איינע האט גע־פעלט : — סילוויא איז נישט געווען...

ער האט אבער נישט געקאנט טראכטן וועגן דעם, זיין הארץ איז געווען צע־ווייטאגט. ס'האט אין אים געוויינט א גרוים רחמנות צו זיין פאטער. קיינמאל איז אים דער פאטער נישט געווען אזוי נאענט און אזוי טייער, ווי ביי דער לויה. ווען ער איז געלעגן אין א שווארצן און אין א שווערן ארון.

ער איז נאכגעגאנגען נאכן ארון און ער האט געוויינט אין דער שטיל. ווען מען

דעם פאטער אראפגעלאזט אין קבר, און דער שמש פון זייער קאנגרעגיישאן ער האט גענומען זאגן מיט אים קדיש, האט זיין קול שטארק געציטערט און צום סוף האט ער נישט אויסגעהאלטן און ער האט צוזאמענגעבראכן און ער האט מער נישט געקאנט זאגן.

די מומע זיינע, דעם פאטערס שוועס־טער, האט געוויינט הויך אויפן קול, און אלע וואס זיינען ארום אים געשטאנען, האבן געהאט צעשראקענע פנים'ער און זיי האבן געקוקט צו דער ערד, און ער אליין האט נישט געוואוסט וואס מיט אים טוט זיך . . .

ווען ער איז נאך דער לויה אהיים גע־קומען, האט ער זיך אויך נישט געקאנט בארואיקן, און ער האט נישט געוואוסט וואס ס'איז געשעען און וואס עס טוט זיך מיט אים. עפעס איז אלץ געקומען אזוי אומדערווארטעט, ער האט זיך אויף דעם נישט געריכט. ווי אזוי טאקע האט עס געקאנט פאסירן ? דער פאטער איז דאך געווען אזא קרעפטיקער, אזא שטאר־קער, א הויכער, א גלייכער, ווי אזוי איז עס געשעען וואס ער איז געשטארבן ?

ער האט כסדר גערעדט דעם פאטערס לעצטע ווערטער, וואס ער האט צו אים ארויסגעשעפטשעט מיט אזוי פיל ווייטאג און געבעט : "זון מיינער". די ווערטער האבן זיך איינגעקריצט אין זיין לייב, אין זיין בלוט און ער האט זיי כסדר געפילט. וואס פאר א ווייטאג און וואס פאר א נאענטשאפט עס זיינען געלעגן אין די צוויי געצײלטע ווערטער. די גאנצע נש־מה זיינע האט דער פאטער אויסגעדריקט אין די צוויי ווערטער . . . עס איז אין זיי געווען הילפלאזיקייט, חרטה, ליב־שאפט און פארוואורף. די צוויי ווערטער האבן איינגאנצן ווייך געמאכט בענדזשא־מינס הארץ, זיי האבן אים געמאכט פאר־געסן אלץ וואס עס האט פאסירט ביז דער מינוט ווען זיי זיינען ארויסגעזאגט גע־ווארן. זיין הארץ איז ווי אפגעוואשן גע־ווארן. אלע זיינע ליידן, זיין כעס, זיין איי־פערזיכט איז אפגעווישט געווארן, אים איז אויסגעקומען אז דאס פארגעקומענע איז פארגעקומען שוין זייער לאנג.

ער איז געזעסן שבעה. ער איז כסדר געווען אין הויז און ער האט לכסדר גע־שוויגן און ער האט אלץ געטראכט וועגן זיין פאטער. צו קיידין האט ער אליין נישט גערעדט. עס האט אויסגעזען אז ער איז אזוי פארנומען מיט זיין טראכטן, אז ער זעט אפילו נישט קיידין ער פלעגט נאר פון ציים צו ציים נעמען דאס קינד אויף די פלייצעס און שווייגנדיק דאס געגלעט איבערן קעפל.

אויך קיידי האט אויסגעמיטן צו ריידן מיט אים. כאטש דער כעס אירער איז אויך שוין געווען אויסגעוועפט, כאטש די באליידיקונגען אירע זיינען אויך געווארן ווי פארגעפלט, אבער דאך ס'איז געווען די נאענטקייט. און זי האט גע־דולדיק געווארט צו זען, וואס עס וועט ווייטער זיין. זי האט אים דערווייל נישט געשטערט צו שווייגן און טראכטן וועגן זיין פאטער. דאס אליין, וואס ער טראכט וועגן זיין פאטער איז ביי איר געווען א סימן אז ער ווערט אנדערש. אז ער אליין האט שוין חרטה אויף דעם וואס ער האט ביז אהער אפגעטאן.

קיידי האט מיט איר פרויען חוש גע־פילט און זי האט באמערקט אז בענ־דזשאמין איז געווארן ווי אויסגעלאשן, אז זיין ענערגיע איז אין אים ווי איינגע־שלאפן און זיין מוט איז פארגליווערט געווארן, און עס האט זיך אין איר דער־וועקט שטארקער די האפענונג און זי האט געטראכט :

— און אפשר ? ! אפשר האט ער אליין שוין אויך חרטה אויף דעם וואס ס'איז פארגעקומען ? אפשר האט ער זיך סוף כל סוף באדיינקט אויף זיינע פירונ־גען און טאטן ? ער זעט דאך שוין איצט, וואס ס'איז ארויסגעקומען פון זיין פא־טערס פירונג.

און זי האט גענומען ווארטן געדול־דיק און מיט האפענונג אויף בעסערע און ליכטיקערע טעג, אויף א רואיקערער און צופרידענער צייט.

און ס'איז אמת געווען : בענדזשאמין האט זיך ווירקלאך געפילט מיד און דער־שלאגן. ער האט געשווינגן דורך די טעג און דורך די נעכט און ער האט רוען נים געקאנט. ער האט די נעכט פארבראכט אומרואיק, צערודערט און דער שלאף איז געווען א קרייגקלאכער, פול מים שרעק. ווי נאר ער האט צוגעמאכט די אויגן און ער האט גענומען איינדרעמלען, אזוי איז באלד פאר אים דערשינען דעם פאטערס געזיכט . . . ער האט גענומען ציטערן פון שרעק און דער פאטער האט צו אים געשטרעקט די הענט און מים געבעטן און מים א מאדנעם פארשטיקטן געוויין, ער האט שטיל געשעפטשעט, נאר דאס קול ארום אים ווי געשריען :

— זון מיינער ! וואס האסטו געהאט צו מיר ? זון מיינער ! וואס האסטו גע־וואלט פון מיין לעבן ? פארוואס האסטו מיר געצוואונגען צו שטארבן ?

(ווייטערס קומט)

א געלעגנהיים פאר די באזיצער פון קורץ-טערמינינע
קאנאדער רעגירונגס באנדס
צו פארלענגערן דעם טערמין פון זייער אינוועסטמענטס אין
די בעסטע סעקיוריטיס אין קאנאדע

די רעגירונג פון דער
דאמיניאן אף קענעדע
1931 אומבייטונג הלואה (קאנווערזשאן לאאן)

דער פינאנץ מיניסטער פון דער דאמיניאן אוו קענעדע אפערט צו די באזיצער פון די אונטען-דערמאנטע רעגירונגס באנדס די געלעגנהיים זיי איבערצובייטען אויף אנדערע באנדס פון לייגערע טערמינען אויף די פאלגענדע באדינגונגען און אונטער די פאלגענדע קאנדיציעס:

דיזער אפער ערמעגליכט די באזיצער פון באנדס צום אומבייטען, צו קריגען רעמזעלבען פראצענט און די זעלבע פריווילעגיעס צו זיין פריי פון טעקסעס אויף די זעלבע באנדס דעם גאנצען טערמין ווי עס איז געשריבען אין די איצטיגע באנדס, אויך די געלעגנהייט צו פארלענגערן דעם טערמין פונ'ם אינוועסטמענט, אויף 4 און א האלב פראצענט יערליך.

מלחמה-הלואה 5 פ.צ. באנדס, פעליג 1־טען אקטאבער, 1931—באזיצער פון דיזע באנדס האבען די פריווילעגיע פון אומבייטען זיי אויף באנדס, פעליג 1־טען נאוועמבער, 1956, בריינגענדיג פראצענט פון 1־טען אפריל, 1931. דער ערשטער קופאן וועט זיין פאר 6 חדשים טעקס-פרייען פראצענט, צו 5 פ.צ. יערליך, צאלבאר 1־טען אקטאבער, 1931; דער צווייטער קופאן וועט זיין פאר 7 חדשים פרא־צענט צו 4 און א האלב פראצענט יערליך, צאלבאר 1־טען מאי, 1932; נאכהער, ביז דער צייט ווען די באנדס זיינען פעליג, וועט פראצענט נעצאלט ווערען האלב-יערליך, צו 4 און א האלב פראצענט יערליך.

באנייאונג-הלואה 5 און א האלב פ.צ. באנדס, פעליג 1־טען נאוועמבער, 1932—באזיצער פון דיזע באנדס הא־בען די פריווילעגיע צו אומבייטען זיי אויף באנדס פעליג 1־טען נאוועמבער, 1957, בריינגענדיג 4 און א האלב פרא־צענט, צאלבאר האלב-יערליך פון 1־טען מאי, 1931. עס וועלען אויך צונעליינט ווערען צו דיזע באנדס דריי אויס־גלייך-קופאנען, צאלבאר 1־טען נאוועמבער, 1931, און 1־טען מאי און נאוועמבער, 1932, פאר צונעגעבענעם פרא־צענט צו 1 פ.צ. יערליך.

וויקטארי-הלואה 5 און א האלב פ.צ. באנדס, פעליג 1־טען נאוועמבער, 1933—באזיצער פון דיזע באנדס הא־בען די פריווילעגיע פון אומבייטען זיי אויף באנדס פעליג 1־טען נאוועמבער, 1958, בריינגענדיג 4 און א האלב פרא־צענט, צאלבאר האלב-יערליך פון 1־טען מאי, 1931. די ערשטע פינף פראצענט קופאנען, וועלכע זיינען ביז און איינשליסענדיג 1־טען נאוועמבער, 1933, וועלען זיין פריי פון טעקסעס. עס וועלען אויך צונעליינט ווערען צו דיזע באנדס פינף טעקס-פרייע אויסגלייך-קופאנען, צאלבאר דעם 1־טען נאוועמבער, 1931, און 1־טען מאי און נאוועמבער, 1932 און 1933, פאר צונעגעבענעם פראצענט צו 1 פ.צ. יערליך.

וויקטארי-הלואה 5 און א האלב פ.צ. באנדס, פעליג 1־טען נאוועמבער,1934—באזיצער פון דיזע באנדס הא־בען די פריווילעגיע פון בייטען זיי אויף באנדס, פעליג 1־טען נאוועמבער, 1959, בריינגענדיג 4 און א האלב פראצענט, צאלבאר האלב-יערליך, פון 1־טען מאי, 1931. עס וועלען אויך צונעליינט ווערען צו דיזע באנדס זיבען אויסגלייך־קופאנען, צאלבאר דעם 1־טען נאוועמבער, 1931 און 1־טען מאי און נאוועמבער, 1932, 1933 און 1934 פאר צונעגע־בענעם פראצענט צו 1 פ.צ. יערליך.

אומבייטונג אפליקיישאנס, אויף באדינגונגען ווי פריער ערקלערט, זיינען איינגעלאדען צו א סאמאל פון $250,000,000.
דער פינאנץ מיניסטער רעזערווירט זיך דאס רעכט צו פארגרעסערען אדער פארקלענערען די סומע, לויט זיין איינזען.

סובסקריפשאנס וועלען אנגענומען ווערען און רעסיטס ארויסגעגעבען אין יעדען בראנטש אין קענעדע פון וועלכער עס איז געטשארטערטער באנק און פון אנערקענטע קענעדער באנד דילערס און סטאק בראקערס, פון וועלכע מען קען קריגען אפליקיישאן פארמס און קאפיעס פון דעם אפיציעלען פראספעקטוס, וועלכער ענטהאלט פולע איינצעלהייטען פון דער הלואה. אפליקיישאנס וועלען נים אנגע־נומען ווערען אויף אנדערע פארמס אחוץ די וועלכע זיינען געדרוקט פון דעם „קינגס פרינטער“.

די סובסקריפשאן ליסטען פאר די אויבען-געזאגטע וועלען זיין אפען דעם 11־טען מאי, 1931, און וועלען זיך שליסען דעם 23־טען מאי, 1931 אדער פריער, לויט דעם איינזאן פון דעם פינאנץ מיניסטער.

DEPARTMENT OF FINANCE,
Ottawa, May 11th, 1931.

דעפארטמענט פון פינאנץ,
אטעווע, 11־טען מאי, 1931.

אידן אין דעם קאלטן קאפענהאגען

(פארזעצונג פון זייט 2)

א אנטיסעמיטישער באוועגונג, וועלכע איז אייגנטלאך ניט קיין דענישע נאר אימפארטירט פון שכנות'דיקן דייטשלאנד. די באוועגונג האט אבער דא ניט קיין גרויסע אויסזיכטן זיך צו אנטוויקלען. די דענער זיינען נים קיין צו גרויסע פריינט פון דייטשלאנד און בפרט פון היטלערס באנדעס, ווייל ווי באוואוסט האט דאס דענ מארק נאך דער מלחמה באקומען דורך דעם ווערסאלער פארטראג א שטיק פון געוועזענעם דייטשלאנד, א טייל פון שלעסווירט האלשטיין אויף וועלכן די דע־נער האבן פון לאנג א טענה. אויסער דעם איז דער דענער בכלל א פרידלאכער מענש. מען דארף נים קיין בעסערן בא־וויז ווי דער בארימטער מאניפעסט פון פארלאמענט אין אנפאנג יאר 1930, וועל־כער שאפט אפ די ארמיי אין קעניגרייך דענמארק. דער דענער איז אין אלגעמיין א רואיקער און געמיטלאכער מענש, וועל־כער האט פאר די עטלאכע באצאלטע היטלעריסטישע שרייער נים מער אי־בעריק ווי א שמייכל פון חוזק און בי־טול. און די דענישע אידן נעמען זיך פון דעם קנאפ וואס צום הארצן. א קאלטע מדינה דאס דענמארק, גיטא דא קיין פלאץ פאר כולינאנישע היצקעפ.

("איטא")

אפיציעלע דערקלערונג פון דער קא־נאדער רעגירונג וועגן דער נייער אומבייטונג (קאנווערזשאן) הלואה

אן אפיציעלע באקאנטמאכונג ווערט געמאכט היינט, דעם 11טן מאי, וועגן די באדינגונגען פון דאמיניאן אף קענעדא 1931 "קאנווערשאן לאאן". די דאזיקע אישו גיט די געלעגנהייט צו די האלדערס פון דאמיניאן אף קענעדא מלחמה הלואות און וויקטארי באנדס וועלכע ווערן איצט צייטיק צו פארזאנרלען זייערע האלדינגס אין באנדס אויסגעברייטערט אין א ווייטעריקן פעריאד פון 15 ביז 25 יאר, און באצייכנט וואס קאן געוואנטן זיך ארויסוויזן צו זיין די גרעסטע פינאנציעלע אפעראציע אין דער געשיכטע פון קאנאדע — דאס צוריקצאלן פון די גרויסע פינאנציעלע פארפליכטונגען וואס האבן זיך אנטוויקלט אין פארלויף פון דעם מלחמה פעריאד.

דער אנבאט פארוויקלט ניט דאס שאפן פון וועלכע עס איז נייע געלט. קיין פעני וועט ניט צוגעגעבן ווערן צו דעם נאציאנאלן חוב פון קאנאדע אין קאנסעקווענץ פון דעם 1931 "קאנווערשאן לאאן". דאס איז איינגאנצן אן ענין פון אויסבייטן די עקזיסטירדיקע באנדס אויף אנדערע באנדס פון דער דאמיניאן. א טאטאל פון איבער איין ביליאן דאלאר באנדס וועט צייטיק ווערן אין פארלויף פון די קומענדע 3½ יאר. דער דאזיקער טאטאל איז צוזאמענגעשטעלט פון ארום $52,900,000 מלחמה הלואות פינף פראצענט באנדס, צייטיק דעם ערשטן אקטאבער, 1931; $73,300,000 באנייטע לאאן פינף־און־א־האלב פראצענט באנדס צייטיק דעם ערשטן נאוועמבער, 1932; $446,600,000 וויקטארי לאאן פינף־און־א־האלב פראצענט באנדס צייטיק דעם ערשטן נאוועמבער, 1933; און $512,000,000 וויקטארי לאאן פינף־און־א־האלב פראצענט באנדס, צייטיק דעם ערשטן נאוועמבער, 1934.

צו די האלדערס פון די דאזיקע אישום וועט געגעבן די געלעגנהייט צו פארטזעצן זייער אינוועסטמענט אויף א לענגערן טערמין ווי דירעקטע אבליגאציעס פון דער דאמיניאן רעגירונג. זיי וועלן גארניט ניט פארליק אין פראצענט צאלונגען אדער איינקאם טעקס עקזעמפשאנס ווען זיי וועלן אויסבייטן אויף באנדס פון דעם 1931 קאנווערשאן לאאן. עס ווערט דערקלערט, אז די נייע באנדס וועלן טראגן קופאנען וואס בארעכטיקן די האלדערס צו באקומען ביז צו דעם דאטום פון דער צייטיקייט פון זייערע אלטע באנדס, די זעלבע אינטערעסט צאלונגען און פרייע טעקס פריווילעגיעס ווי זיי וואלטן גענאסן פונקט ווי ווען זיי וואלטן געהאלטן זייערע מלחמה הלואות אדער וויקטארי באנדס ביז דעם פאקטישן דאטום פון צייטיקייט אין יעדן פאל. פאר דאס איבעריקע פון דעם טערמין פון די 1931 קאנווערשאן לאאן באנדס, וועלן זיי טראגן אינטערעסט צו דעם רייט פון 4½% פער אנום, וואס איז אין דער מיינונג פון אנפירנדיקע אינוועסטמענט באנקירן, א גוטער אינוועסטמענט אין פארגלייך מיט די אינטערעסט רייטס וואס מען צאלט איצט אויף די מארקעטס פון לאנדאן און ניו יארק.

קאנווערשאן אפליקאציעס ווערן איצט איינגעלאדן ביז צו א טאטאל פון $250,000,000 פון די נייע באנדס. עס ווערט אבער אנאנסירט, אז דער פינאנץ מיניסטער רעזערווירט דאס רעכט צו פארגרעסערן אדער צו פארקלענערן די דאזיקע סומע, לויט זיין איינזעען. סובסקריפשאן ליסטן זיינען איצט אפן און זיי וועלן זיך פארמאכן דעם אדער פאר דעם 23טן מאי, לויט דעם באשלוס פון דער רעגירונג.

האלדערס פון דן מלחמה הלואות 5% באנדס וואס וועלן צייטיק ווערן דעם 1טן אקטאבער, 1931, קאנען אויסבייטן זייערע באנדס אויף דאמיניאן אף קענעדא 1931 קאנווערשאן לאאן באנדס וואס וועלן ווערן צייטיק דעם ערשטן נאוועמבער, 1956. די נייע באנדס וועלן ניט זיין אונטערווארפן אויסגעליקוידירט צו ווערן פאר דעם ערשטן נאוועמבער, 1946, אבער פון יענעם דאטום ביז זיי וועלן ווערן צייטיק קאנען זיי גערופן ווערן פון דער רעגירונג אויף וועלכן עס איז אינטערעסט דאטום אויף 60 טעג נאטיס, צו 100 און אנגעוואקסענעם אינטערעסט. דער ערשטער קופאן פון די דאזיקע באנדס וועט זיין פאר זעקס מאנאטן טעקס פרייען אינטערעסט צו 5% פער אנום, צאלבאר דעם ערשטן אקטאבער, 1931; דער צווייטער קופאן וועט זיין פאר זיבן מאנאטן אינטערעסט צו 4½% פער אנום, צאלבאר דעם ערשטן מאי, 1932. אלע אנדערע קופאנען וועלן טראגן אינטערעסט צו דעם רייט פון 4½% פער אנום צאלבאר האלב־יערלאך דעם ערשטן מאי און דעם ערשטן נאוועמבער.

האלדערס פון די באנייטע לאאן 5½% באנדס וואס וועלן צייטיק ווערן דעם 1טן נאוועמבער, 1932, קאנען אויסבייטן זייערע באנדס אויף דאמיניאן אף קענעדא 1931 קאנווערשאן לאאן באנדס, וואס וועלן צייטיק ווערן דעם ערשטן נאוועמבער, 1957. די לעצטע אישו קאן ניט צוריקגעצויגן ווערן פאר דעם ערשטן נאוועמבער, 1947, אבער נאך יענעם דאטום קאן עס אויסגעלייזט ווערן פון דער רעגירונג אויף וועלכן עס איז אינטערעסט דאטום אויף 60 טעג נאטיס, צו 100 און אנגעוואקסענעם אינטערעסט. די נייע באנדס וועלן טראגן רעגולערע קופאנען וואס דעקן אינטערעסט צו דעם רייט פון 4½% פער אנום צאלבאר האלב־יערלאך דעם ערשטן מאי און דעם ערשטן נאוועמבער. אין צוגאב צו די רעגולערע קופאנען, וועלן די דאזיקע באנדס טראגן דריי אדזשאסטמענט קופאנען צאלבאר, באטרעפנד, דעם ערשטן נאוועמבער, 1931; דעם ערשטן מאי, 1932, און דעם ערשטן נאוועמבער, 1932, פאר צוגעגעבענעם אינטערעסט צו דעם רייט פון 1% פער אנום.

צו די האלדערס פון די וויקטארי לאאן 5½% באנדס וואס וועלן צייטיק ווערן דעם ערשטן נאוועמבער, 1933, ווערט אנגעבאטן די געלעגנהייט צו אויסבייטן זייערע באנדס אויף דאמיניאן אף קענעדא 1931 קאנווערשאן לאאן באנדס וואס וועלן ווערן צייטיק דעם ערשטן נאוועמבער, 1958. די דאזיקע נייע באנדס וועלן טראגן אינטערעסט צו דעם רייט פון 4½% פער אנום פון דעם ערשטן מאי, 1931, צאלבאר האלב־יערלאך דעם ערשטן מאי און דעם ערשטן נאוועמבער. די ערשטע פינף אינטערעסט קופאנען — דאס איז, די יעניקע וואס וועלן זיין צייטיק צו באצאלט ווערן יע זעקס מאנאטן ביז דעם ערשטן נאוועמבער, 1933, וועלן זיין פריי פון שטייערן. אין צוגאב צו די רעגולערע קופאנען, וועלן די דאזיקע באנדס טראגן פינף טעקס פרייע אדזשאסטמענט קופאנען פאר צוגעגעבענעם אינטערעסט צו דעם רייט פון 1% פער אנום, צאלבאר, באטרעפנד, דעם ערשטן נאוועמבער, 1931; דעם ערשטן מאי, 1932; דעם ערשטן נאוועמבער, 1932; דעם ערשטן מאי, 1933; און דעם ערשטן נאוועמבער, 1933. די אומבייטונג (קאנווערשאן) לאאן באנדס וואס וועלן צייטיק ווערן אין 1958 וועלן ניט זיין אונטערווארפן צו אויסלייזונג פאר דעם ערשטן נאוועמבער, 1948, אבער דעם אדער נאך יענעם דאטום קאנען זיי גערופן ווערן צו דעם אפשען פון דער רעגירונג אויף וועלכן עס איז אינטערעסט דאטום אויף 60 טעג נאטיס צו 100 און אנגעוואקסענעם אינטערעסט.

די האלדערס פון די וויקטארי לאאן 5½% באנדס וואס וועלן ווערן צייטיק דעם ערשטן נאוועמבער, 1934, ווערט אנגעבאטן די געלעגנהייט, אויסצובייטן זייערע באנדס אויף דער דאמיניאן אף קאנאדע, 1931 אומבייטונג (קאנווערשן) לאאן וואס וועלן זיין צייטיק דעם ערשטן נאוועמבער, 1959, וואס וועלן טראגן קופאנען וואס וועלן בארעכטיקן דעם אייגנטימער צו אינטערעסט צו דעם רייט 4½% פער אנום, צאלבאר האלב־יערלאך דעם ערשטן מאי און דעם ערשטן נאוועמבער, אנפאנגנדיק פון דעם ערשטן מאי, 1931. אין צוגאב צו די רעגולערע קופאנען וועלן די דאזיקע באנדס טראגן זיבן אדזשאסטמענט קופאנען פאר ווייטערדיקן אינטערעסט צו דעם רייט פון 1% פער אנום, צאלבאר, לויט דעם פאלגנדיקן סדר: נאוועמבער 1, 1931; מאי 1, 1932; נאוועמבער 1, 1932; מאי 1, 1933; נאוועמבער 1, 1933; מאי 1, 1934; און נאוועמבער 1, 1934. די קאנווערשן לאאן באנדס צייטיק נאוועמבער 1, 1959 וועלן ניט זיין אויסלייזבאר פאר דעם ערשטן נאוועמבער, 1949, אבער נאך יענעם דאטום וועלן זיי קאנען אויסגעלייזט ווערן פון דער רעגירונג צו וועלכען עס איז אינטערעסט דאטום אויף 60 טעג נאטיס, צו 100 און אנגעוואקסענעם אינטערעסט.

דאס ארויסגעבן פון באנדס פון דעם 1931 קאנווערשאן לאאן איז אויטאריזירט דורכ'ן אקט פון פארלאמענט, וואס זאגט, אז ביידע, פרינציפאל און אינטערעסט אויף דיזע אלע באנדס זאלן גערעכנט ווערן אויף דעם קאנסאלידירטן רעוועניו פאנד פון קאנאדע.

דער פרינציפאל און אינטערעסט פון די נייע באנדס וועט געצאלט ווערן אן טשארדזש אין געזעצלאכע קאנאדער געלט אין דעם אפיס פון דעם פינאנץ מיניסטער און רעסיווער דזשענעראל אין אטאווא, אדער אין דעם אפיס פון דעם אסיסטאנט רעסיווער דזשענעראל אין האליפאקס, סעינט דזשאן, טשארלאטעטאון, מאנטרעאל, טאראנטא, וויניפעג, רעדזשיינע, קאלגארי אדער וויקטאריא. אינטערעסט קופאנען וועלן געצאלט ווערן אן טשארדזש אזוי ווי זיי ווערן צייטיק אין יעדן בראנטש אין קאנאדע פון וועלכע עס איז פון די געטשארטערטע בענק.

דער פינאנץ דעפארטמענט אנאנסירט אז צווישנצייט סערטיפיקייטס אין "בערער פארם" וועלן צוגעשטעלט ווערן אין דעם ערשטן פאל אין אויסבייט פאר אלע מלחמה הלואות און וויקטארי באנדס וואס ווערן אנגענומען פאר אומבייטונג. די צווישנצייט סערטיפיקייטס וועלן אומגעביטן ווערן אין שפעטערדיקן דאטום פאר "ענגרייווד דעפיניטיוו באנדס". דער פינאנץ דעפארטמענט דערווארטעט אז די "דעפיניטיווע באנדס" וועלן זיין פארטיק דעם אדער פאר דעם 15טן אויגוסט, 1931.

ווען די "דעפיניטיווע באנדס" וועלן זיין פארטיק וועט עס מעגלאך זיין פאר די האלדערס צו באקומען די צושטעלונג פון קופאן באנדס אין "בערער פארם" אדער פון קופאן באנדס רעגיסטרירבאר בנוגע צו פרינציפאל. די דאזיקע באנדס וועלן ארויסגעגעבן ווערן אין דענאמינעישאנס פון $100, $500 און $1,000 פול רעגיסטרירטע באנדס אויף וועלכע דער אינטערעסט וועט געצאלט ווערן דירעקט צו דעם אייגנטימער מיט רעגירונגס טשעק, וועלן אויך זיין צו באקומען אין "דענאמיניישאנס" פון $500, $1,000, $5,000, $10,000 און $100,000.

אפליקאציעס צו אומבייטונג באנדס וועלן אנגענומען ווערן און רעסיטס וועלן ארויסגעגעבן ווערן פון יעדן בראנטש אין קאנאדע פון יעדער געטשארטערטער באנק און ביי אנערקענטע קאנאדער באנד דילערס און סטאק בראקערס, פון וועמען מען קאן באקומען אפליקאציע פארמען און קאפיעס פון די פראספעקטוס וואס אנטהאלטן פולע איינצעלהייטן פון די נייע באנדס. זיי וועלן אראנזשירן פאר דער אומבייטונג פון באנדס אן אויסגאבן צו באנדהאלדערס.

באנוצט זיך מיט די קאלומס
— פון —
"דאס אידישע ווארט"
פאר אלע
היימישע און געשעפט
אנגעלעגנהייטן

ברודער מארד

י.

העכסט אינטערעסאנטער און שפאנענדער ראמאן

(פארזעצונג)

וויליאם דערבי האט עס פארדראסן, וואס דזשאנסאן האט אים געפרעגט נאך אמאל וואס ער דענקט צו טאן. ער האט שוין איינמאל געענטפערט, אז ער איז נאך ניי אין שיקאגא און ווייס נאך פון גארנישט ניט.

— וואס ווילט איר פון מיר? — האט ער אויסגערופן.

— איר זייט דאך עפעס אונזער קאפיטאן, דער פרעזידענט פון די העלדן פון דער נאכט! — האט דער באנקיר אויסגערופן.

וויליאם דערבי האט א לאך געטאן.

א שיינער קאפיטאן בין איך, ווען איר טוט אלעס, וואס איר ווילט. איך בין דאך ביי אייך נאר א שטעקן, א שפילצייג. איר האט מיך קיינמאל ניט געפרעגט וואס צו טאן און ווי אזוי צו טאן. וואס קאנט איר איצט פון מיר פארלאנגען?

— מען האט אייך ניט געפרעגט ווייל איר זייט ביז איצט ניט געווען אין שיקאגא. איר זייט געבליבן אין ניו־יארק לענגער, ווי מען האט אייך געהייסן.

— איך האב אייך אנגעפרעגט אויב איך מעג נאך לענגער בלייבן אין ניו־יארק און איר האט דאס מיר דערלויבט.

— גאנץ ריכטיק! איר האט מיר געשריבן, אז ניו־יארק איז א גוטער פלאץ, וואו מען קאן מאכן גוטע געשעפטן און איך האב אייך געהייסן בלייבן. וואס האט איר אבער אויפגעטאן אין ניו־יארק, לארד מאלבארא? האט איר עפעס געמאכט? איך ווייס עס ניט. איר האט אונז קיין שום באריכט ניט אפגעגעבן, וואס איר האט דארט געטאן אזוי לאנג.

— איך האב קיין באריכט ניט אפגעגעבן, ווייל איך האב נאך קיין צייט ניט געהאט.

— נו, איצט האט איר שוין צייט און מיר זיינען אלע פארזאמלט. זאגט אונז, וואס האט איר אויפגעטאן אין ניו־יארק און וואס קאנען אונזערע העלדן פון דער נאכט עפעס דערווארטן פון אזא גרויסע און רייכע שטאט, ווי ניו־יארק.

לארד מאלבארא איז רויט געווארן און האט ניט געוואוסט וואס צו ענטפערן.

— איך האב נאך ניט פארטיק געמאכט מיין באריכט, — האט ער געשטאמעלט.

דארף עס נעמען אזויפיל צייט אויסצומאכן א באריכט? — האט דזשאנסאן געלאכט. — איך בעט אייך, לארד מאלבארא, זאגט אונז וואס האט איר געטאן אין ניו־יארק.

דער באנקיר האט עס געזאגט מיט א שארפן טאן, אז וויליאם דערבי איז געווארן אומרואיק. ער האט געוואוסט, מיט וועמען ער געפינט זיך איצט און אז עס וועט אים זיין ניט אזוי לייכט זיך אויסצודרייען פון זיי.

— איך קאן אייך גאר ניט באריכטן, ווייל עס איז מיר ניט געלונגען צו מאכן געשעפטן אין ניו־יארק, — האט ער געזאגט שטילערהייט.

— איר האט דאך מיר אבער אנדערש געשריבן? — האט דזשאנסאן ווייטער געפרעגט.

— איך האב געשריבן דאמאלסט, ווען איך האב געמיינט, אז איך וועל מאכן געשעפטן.

הערט מיך אוים לארד מאלבארא, איך וועל אייך דערציילן, וואס איר האט געטאן אין ניו־יארק. מיך נארט מען ניט אפ. איר האט אין ניו־יארק געמאכט גוטע געשעפטן. די גוטע ניו־יארקער האבן אנגענומען אייערע טשעקס און אייערע וועקסלען, פאר וועלכע זיי וועלן באקומען א ...

דזשאנסאן האט צונויפגעלייגט די האנט און האט געוויזן א פייג. ער האט גאנץ גוט געוואוסט, וואס וויליאם דערבי האט געטאן אין ניו־יארק. נאנאן האט געהאלטן ווארט און האט פארצייכנט אין בוך, וועלכעס דער באנקיר האט איר געגעבן אין לאנדאן, אלעס וואס וויליאם דערבי האט געטאן, מיט וועלכע מענשן ער פלעג זיך צונויפקומען און ווי אזוי ער האט זיי באשווינדלט.

דזשאנסאן האט אנגעהויבן אויסצורעכענען א גאנצע ליסטע מיט נעמען פון מענשן, מיט וועלכע וויליאם האט געמאכט געשעפטן, און האט אים געפרעגט:

— איז עס אמת, מיין לארד, אז איר האט געמאכט געשעפטן מיט דעם דאזיקן מענשן?

— עס איז אמת, האט וויליאם געענטפערט, — אבער פון וואנען ווייסט איר עס?

— דאס איז מיין זאך! — האט געענטפערט דזשאנסאן, איך וויל נאר וויזן אז איך ווייס אלעס.

— דאן האט איר אייער שפיאן אין ניו־יארק?

דער באנקיר האט פארצויגן מיט די אקסלען און האט געזאגט רואיק:

— עס קאן זיין.

— דאס איז דאך אבער א נידערטרעכטיקייט! — האט זיך וויליאם דערבי געהיצט.

—בארויקט אייך, לארד מאלבארא, פאר אזא מענשן, ווי איר זייט, פאסט גאר ניט צו זאגן, אז דאס איז נידערטרעכטיק.

וויליאם איז אויפגעשפרונגען, ווי אן אפגעבריטער. ווי פארדארבן ער איז געווען איז ער דאך געווען דער זון פון א לארד און אן ענגלישער אפיצער. ער האט אלזא געהאט אין זיך א געוויסן געפיל פון ערע. דזשאנסאן האט אים איצט שטארק באליידיקט און ער האט ניט געקאנט איבערטראגן אזא באליידיקונג.

ער איז אויפגעשפרונגען און האט אויסגערופן:

—די דאזיקע באליידיקונג וועט אייך טייער קאסטן, הער דזשאנסאן!

שווייגע! — האט דזשאנסאן געזאגט, ווי א שטרענגער לערער, וועלכער בייזערט זיך אן אויף אן אויסגעלאסן אינגל. שווייגע! הער מיך אוים!

וויליאם דערבי איז געווארן בלייך, ווי קאלך און האט געוואלט צוגיין צו דער טיר.

— דא בלייבן, — האט דזשאנסאן געשריען.

— מיין הער, איך וויל אייך מער ניט קאנען! — האט וויליאם ענגלאך אויסגערופן! צווישן אונז האט זיך אלעס געענדיקט! איך וועל מער ניט זיין אייער יונג.

— דא בלייבן, — האט דזשאנסאן ווייטער געשריען. איך האב אין קעשענע אייערע פאלשע פאפירן... אין אמעריקא האט מען אויך ניט ליב א שווינדלער. מיסטער דער און דער פון דער ניו־יארק זוכט אייך. זיי ווילן אייך איינלאדן אין האטעל סינג־סינג.

וויליאם דערבי איז געבליבן שטיין ווי א פארשטיינערטער.

—אלזא מיין ליבער לארד, איר האט צוגענומען געלט, וועלכעס געהערט צו דעם איידעלן פאראיין. — די העלדן פון דער נאכט. א קאפיטאן דארף זיין ערלאך, ער דארף זיך טיילן מיט זיינע מענשן. איר האט עס אבער ניט געטאן.

—אלזא, וואס ווילט איר פון מיר? איך האב דאס געלט ניט!

— דאס ווייס איך, און דערפאר פארלאנג איך פון אייך, איר זאלט עפעס טאן פאר די העלדן פון נאכט.

— וואס קאן איך טאן פאר זיי?

— דאס וועל איך אייך זאגן: אונזער ערגסטער פיינט איז דערוויילע דער דאזיקער וועגנדלאנד. מיר מוזן פון אים לויז ווערן, אויב ניט קאנען מיר אין שיקאגא ניט בלייבן. איר, לארד מאלבארא, דארפט זעען צו באפרייען דעם פאראיין פון דעם געפערלאכן מענשן.

— ווי אזוי זאל איך עס אבער טאן?

— דאס וועל איך אייך שוין דערקלערן. פריער אבער מוז איך אייך זאגן ווי וויכטיק עס איז פאר אייך מיר צו פאלגן און צו טאן, וואס איך וועל פון אייך פארלאנגען.

וויליאם דערבי האט זיך אוועקגעזעצט אויף א שטול און האט טרויעריק אראפגעלאזט דעם קאפ. ער האט גוט געקאנט דעם באנקיר דזשאנסאן און ער האט געוואוסט, אז ער האט שוין געוויס עפעס אויסגעטראכט א נידערטרעכטיקן פלאן, וועלכן עס וועט ניט זיין לייכט דורכצופירן.

— ווען איר וועט טאן וואס איך וועל אייך הייסן, — האט דזשאנסאן געזאגט, וועל איך אייך באפרייען פון דעם שווערן אמט פון זיין קאפיטאן. דאס איז שוין זייער פיל פאר אייערט וועגן.

— איר האט רעכט, — האט וויליאם געזאגט טרויעריק.

צווייטנס וועלן מיר ניט נאר פארלאנגען פון אייך דאס געלט, וואס איר האט געמאכט אין ניו־יארק, זאנדערן איך וועל אייך נאך געבן א שיינע סומע געלט, מיט וועלכער איר וועט קאנען אוועקפארן פון שיקאגא.

— אלזא, וועל איך מוזן אוועקפארן פון שיקאגא?

— ווען איר וועט נאר אפטאן דאס וואס איך וועל אייך הייסן, וועט איר באלד מוזן אפפארן.

— אלזא, וואס הייסט איר מיר טאן?

— אונז באפרייען פון דעם דאזיקן וועגנדלאנד.

— ווי אזוי אבער? וואס קאן איך טאן מיט אים?

— ער קאן אייך ניט און אייך וועט זיין זייער לייכט זיך צו באקאנען מיט אים. קוים וועט איר ווערן באקאנט מיט אים, וועט איר זייער לייכט געפינען א געלעגנהייט אריינצוגיסן אין א גלאז וויין אדער ביר א טראפן פון א פלעשעלע, וועלכע איך וועל אייך געבן. דער גוטער וועגנדלאנד וועט אין א פאר שטונדן ארום שטארבן פון א פאפלעקסיע.

וויליאם דערבי האט א ציטער געטאן. ווי פארדארבן ער איז ניט געווען, האט עס אים דאך געשוידערט ביים געדאנק אז ער וועט דארפן טויטן א מענשן.

דער באנקיר האט זיך אבער אויף אים ניט אומגעקוקט און האט ווייטער געזאגט:

— דאס איז אזא פארטרעפלאך גיפט, אז קיין דאקטאר אדער כעמיקער אין דער וועלט איז ניט בכח אויסצוגעפינען, אויב דער מענש איז געשטארבן פון א פארגיפטונג.

לארד מאלבארא האט געטראכט אייניקע מינוט און האט געענטפערט פעסט און אנטשלאסן.

— ניין, איך וועל עס ניט טאן!

— פאר וואס איז, מיין ליבער לארד?

— ווייל איך וויל ניט זיין קיין מערדער!

נו, דאן מוז איך אייך דערציילן א קליינע געשיכטע, וואס האט פאסירט אין לאנדאן, האט דזשאנסאן געזאגט. — אין שלאס דערבי האט געוואוינט א יונג מיידל מיטן נאמען העלענא.

וויליאם דערבי איז אויפגעשפרונגען און האט אויסגערופן:

— וואס איז דאס. וואס גייט אייך אן דער דאזיקער נאמען?

— איך דערצייל אייך נאר א געשיכטע. דאס דאזיקע יונגע מיידל איז געווען א פארוואגדעטע פון לארד דערבי.. זי איז אויפגעצויגן געווארן אין שלאס און פלעגט האלטן דעם יונגן לארד פאר איר פאטער און די ביידן יונגע פאר אירע ברידער.

—איך וויל די דאזיקע געשיכטע ניט הערן!

— הערט ווייניקסטנס די ענדע פון דער געשיכטע. — האט דזשאנסאן געבעטן. — די דאזיקע העלענא האט געהאט א טויט קינד און איז אליין געשטארבן. און איצט א געוויסער יונגער מאן, וועלכער הייסט הערבערט דערבי איז געקומען קיין שיקאגא אויפצוזוכן דעם פארפירער פון דער אומגליקלאכער העלענא.

מיין ברודער איז אין שיקאגא?

— יא, מיין ליבער לארד! און איך מיין, אז אייך וועט ניט זיין אנגענעם זיך צו באגעגענען מיט אים.

וויליאם האט געטראכט א מינוט, דאן האט ער געזאגט:

— איך וועל טאן וואס איר פארלאנגט פון מיר, אבער אונטער פאלגנדע באדינגונגען:

— דאס איז קלוג פון אייך, לארד מארלבארא. לאמיך הערן אייערע באדינגונגען.

— ערשטנס, וויל איך נאך היינט ארויסציען פון דעם האטעל אין אן אנדער וואוינונג. און צווייטנס, פארלאנג איך, אז איר זאלט טאן אלעס מעגלאכעס איך זאל מיך ניט באגעגענען מיט מיין ברודער.

איך נעם אן אייערע באדינגונגען, אבער איר מוזט זעען שנעל צו מאכן אן ענדע. אין דריי טעג ארום מוז וועגנדלאנד זיין טויט.

— איך מוז דאך האבן די געלעגנהייט מיט אים צו באקענען זיך, מיט אים צו רייזן, מיט אים צו טרינקען, און מיט אים צו פארברענגען.

— איך וועל אייך שאפן די געלעגנהייט דערצו.

דערמיט האט זיך געענדיקט די וויכטיקע באראטונג פון די הויפט־פירער פון דעם געפערלאכן פאראיין "די העלדן פון דער נאכט".

35טער קאפיטל

א נייער פלאן

נאנאן און עמא זיינען ערשט שפעט נאכמיטאג אהיימגעקומען פון דער אויסשטעלונג. קוים איז זי אריינגעקומען אין גרויסן צימער, האט זי דערזעען אויפ'ן טיש ליגן א בריף אדרעסירט צו איר. זי האט אים גענומען און געלעזן דאס פאלגנדע:

"ווען איר וועט עפענען דעם בריף וועל איך מיך שוין געפינען אין מיין נייער וואוינונג. פארוואס איך האב מיך ארויסגעצויגן פון אייך, ווייסט איר אליין גאנץ גוט. דער מאן, פון וועלכן מיר ביידע זיינען אפהענגיק, האט מיר דערציילט זאכן, וועלכע ער וואלט אויף קיין פאל ניט געקאנט ווייסן ווען איר זאלט אים ניט געווען זאגן וועגן זיי. איר האט אלזא מיך שפיאנירט. איר האט אים דערציילט אלעס וואס איך האב געטאן אין ניו־יארק.

"איך בין אויף אייך ניט בייז דערפאר. דער מאן וועלכער האט אונז געצוואונגען צו לעבן צוזאמען אונטער א פרעמדן נאמען, האט אייך געצוואונגען צו זיין א שפיאן. מיר קענען אבער ווייטער ניט לעבן צוזאמען. איך וויל ניט האבן א שפיאן לעבן זיך.

"פאר היינטיקן טאג האב איך נאך באצאלט פאר דער וואוינונג, פאר מארגן וועט איר שוין אליין מוזן זארגן.

"איך קען ניט זאגן אז מיר האבן געלעבט די קורצע צייט גאנץ גליקלאך צוזאמען, עס זיינען געווען שטונדן, ווען איך האב אין אייער געזעלשאפט אלעס פארגעסן און פאר די שטונדן בין איך דאנקבאר און וועל אייך ניט פארגעסן.

מארלבארא".

(ווייטערס — קומט)

צו אונזערע אידישע פריינט אין וויניפעג און אין מערב קאנאדע באטן מיר אן א שנעלע און ריזאנאבל געפרייזטע באדינונג אין
דעזיינינג ענגרייווינג
עלעקטראטייפינג
סטערעאטייפינג און קאמערציעלע פאטאגראפיע
אדרעסירט אייער נעקסטן ארדער צו
Rapid Grip and Batten Limited
290 VAUGHAN STREET
WINNIPEG
23 859 — 28 951

QUEENS THEATRE
צוויי לעצטע פארשטעלונגען
פון
יעקב קאהן (בערלין) קאמפ.
מארגן (דינסטאג) אוונט
א פרעזענט צום פובליקום
אלע סיטס 25 און 35 סענט
אלע סיטס רעזערווירט
אויף אלגעמיינעם פארלאנג
"א אידישע חתונה"
מיטוואך, מאי 13
דער יעקב קאהן (בערלין)
יום טוב
דאס גרעסטע וואס אידיש טעאטער פארמאגט
"קול שופר"
דער סקאנדאל מיט רב ר' משה'לע כהן וועלכן מען האט ארויסגעווארפן פון שול צו כל נדרי.
קויפט שוין אייערע טיקעטס.
איר וועט חרטה האבן אויב איר וועט ניט זעען "קול שופר".

קלאסיפייד סעקשען — Classified Section

ספעציעלע פרייזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג
איין מאל, 5 ס. פער "אגייט לייז" — פאר 3 מאנאטן $2.50
פאר א וואך, 20 ס. — פאר 6 מאנאטן $4.00
פאר א מאנאט, 75 ס. — פאר 1 יאר, $7.50

:: צו פארקויפן :: FOR SALE

בייקערי מיט א מאנאטלאכן אומזאץ פון $1,000, מיט א גראס פראפיט פון $500 א מאנאט, מיט גוטע אויסזיכטן באדייטנד צו פארגרעסערן דעם אומזאץ. אן אויסגעצייכנטער גוטער געגנט. פרעגט זיך באלד נאך פאר אינפארמאציע.

קאנפעקשאנערי סטאר אין א זייער גוטן געגנט. קיין אפאזישאן פאר 3 בלאקס אין 4 דירעקציאנען. קיינע פיקסטשורס קויפן. סטאר מיט פיקסטשורס צו פארדינגען אויף א 2 יאריקן ליעס, צו א מעסיקן רענט. בלויז $200 נויטיק צו הענדלען דיזע גלענצנדע ביזנעס, מיט די בעסטע אויסזיכטן פאר גוטן דערפאלג.
פרעגט זיך אן ביי י. ראזען, פון די
Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 55 761 און 53 807

צו פארקויפן א סעקשאנאל בוק קיים מיט אידישע און ענגלישע ביכער, זייער ביליק. זיך ווענדן אין 379 מעגנוס עוועניו, צווישן 5.30 און 8 אוונט.

א גלענצנדע היים אויף עלם סטריט, ריווער הייטס. 9 רומס און דאבל גאראדזש דערביי. אייגנטימער וויל א גוטע קלירטייטל נארט־ענד היים פאר $5,000 עקוויטי
THE TRADERS TRUST COMPANY
400 Union Trust Building
Winnipeg, Man.
Phone 26 891

פראפערטי פארלאנגט

פארלאנגט א פולי מאדערן קאטעדזש אדער באנגאלאו, ניט איבער 10 יאר אלט. אין גוטן צושטאנד און מיט הארדוואוד פלארס. מוז זיין פון גוטן ווערט פאר $4,000. קאן באצאלן $800 קעש. זיך ווענדן צו דאס אידישע ווארט באקס 5585

מיר האבן צוויי ריא טראקס צו פארקויפן, אויך אפיס פיקסטשורס, דעסקס, קעש רעדזשיסטערס, אלעס ביליק. טעלעפאנירט 53 960 אבער 52 353.

צו פארקויפן 10 בענדער פון דער אידישער ענציקלאפעדיע. אין גוטן צושטאנד. זייער ביליק. טעלעפאנירט 44 330.

"קול שופר" מיטוואך אין קווינס טעאטער

עס וועט זיך ניט געפינען קיין איין איד אין וויניפעג וועלכער וועט מיטוואך אוונט דעם 13טן מאי בלייבן אין דער היים און ניט קומען אין קווינס טעאטער צו באזען דעם יום טוב פון יעקב קאהן (בערלין). עס וועט געשפילט ווערן די וועלט בארימטע פיעסע "קול שופר", וואס וועט בלייבן ביי אייך לאנג איינגעקריצט אין זכרון, און ווען מען זאל אפילו אין וויניפעג ניט שפילן מער קיין אידיש טעאטער פאר יארן, וועט אייך ליגן אין זינען די דאזיקע פיעסע.

א חוץ וואס די פיעסע "קול שופר" איז פארבונדן מיט א שטיק אידישער געשיכטע, וועט דער גרויסער חזן זילבערשטיין זינגען כל נדרי. אלע אקטיארן וועלן נאך דער פארשטעלונג ארונטערגיין אין טעאטער און פאנאנדערטייקן צו יעדן באזוכער זייערע ביכער. און נאך א קליינעם פרעזענט — מען וועט טאנצן אין טעאטער נאך דער פארשטעלונג. עס וועט זיין א שמחה פון שמחות. דער בעל שמחה אליין מר. יעקב קאהן (בערלין), וועט שפילן די נאכט די הויפט ראלע פון ר' משה'לע.

איר האט שוין געזען יעקב קאהן (בערלין) שפילן טעאטער, אבער דעם אוונט פון מיטוואך דעם 13טן מאי, וועט איר אים זעען אין אן אויסנאמס ראל.

באזארגט אייך באצייטנס מיט אייערע טיקעטס, ווארום איר וועט זיכער חרטה האבן אויב איר וועט פארפעלן דעם מיטוואך אוונט און ניט קומען זעען די וועלט בארימטע פיעסע "קול שופר".

איר זעצט זיך ניט אויף א באן איידער איר ווייסט וואו זי גייט

פארוואס זיין ווייניקער פארזיכטיק, ווען איר שיקט געלט. יעדן מאל, ווען איר שיקט געלט דארפט איר זיין איבערצייגט, אז דאס געלט איז זיכער. און עס וועט אויסגעצאלט ווערן אין צייט.

אום צו זיין זיכער, דארפט איר נאר שיקן אייער געלט צו אייערע קרובים אדער פריינט אהיים אהער דא אין לאנד דורך דער קענעדיען נעשאנאל עקספרעס.

CANADIAN NATIONAL EXPRESS

וואו אייער געלט איז גאראנטירט. קענעדיען נעשאנאל עקספרעס, דאס איינגנטום און ווערט פארוואלטעט פון דער קאנאדער נאציאנאלער אייזנבאן.

פאר ווייטערדיקער אינפארמאציע זייט איר געבעטן צו שרייבן צו:

W. H. BRYCE, Manager
Money Order Dept.
Canadian National Express
355 McGill Street, Montreal

מיר גאראנטירן דעם זייגער צו גיין ריכטיק אדער געלט צוריק
נ. טשערניאק
זייגערמאכער
35 יאר עקספיריענס. 5 יאר ביי איטאנס.
נעמט אן ארבעט צו ביליקע פרייזן
מיר קומען נאך דער ארבעט און ברייננען עס צוריק
561 סעלקירק עוו., טעלעפאן 56 691

:: פערזענלאכעס :: PERSONAL

לייף אינשורענס
בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דארפן עס, איידער דארפן דאס און ניט האבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

מעדיצינישער מאסאזש
מרס. ה. ע. סאלאווי, פראפ. מאסאזשיסטין. באהאנדלט פאראליזיס, אלע פארמען פון רומאטיזם. "דריי קאפינג". 838 סאמערסעט בלאק. פאן 88 066; רעז. 53410.

היים און אפיס פורנישער פארלאנגט
פאר מזומן געלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. — Phone 29 040

AACTIVE MESSENGER & TRANSFER
באקס, מאטארסייקלס, טראקס
PH. 26 062 — 121 ALBERT ST.

קויפט איר א קאר?
איך קאן פאר אייך איינשפארן פון 25 ביז 30 פראצענט אויף נייע און גענוצטע קארס. קארס איבערגעגאנגענע פון האנט צו האנט אויסשליסלאך. אייער קאר ווערט אריינגענומען אין טרייד. לייכטע טערמס.
זיך ווענדן צו
וויליאם ספיוואק
WILLIAM SPIVAK
טעלעפאן 27 986

A. MUIR
אוטאריזירטער
דוקא פינישינג סטיישאן
פענדערס און באדי ריפעירס
376 FURBY ST.
PH. 33 255

:: צו פארדינגען :: FOR RENT

צו פארדינגען א שיינעם דריי רום סוויט אין באלטיק אפארטמענט. מעסיקע רענט. זיך ווענדן צום קערטייקער, סוויט "די", טעלעפאן 56 668.

צו פארדינגען א זעקס רום מאדערנע הויז. זיך ווענדן צו
MISS PATTERSON—465 Flora Ave.

צו פארדינגען א גרויסע ליכטיקע רום, פאסיק פאר א באי אדער מיידל. מיט אדער אן באורד. נוצן דעם טעלעפאן. טעלעפאנירט 54 089, 382 עלפרעד עוועניו.

רעדוואוד אפארטמענטס
קארנער נארט מיין און קאלעדזש. גרויסע 4 רום סוויטס, פון $47.50 ביז $55 מיט עלעקטריק רעפרידזשיריישאן. טעלעפאנירט צום קערטייקער 55 175 אדער צו די רענטאל איידזשענטס
THE EMPIRE LOAN CO.
Phone 26 365

צו פארדינגען א 6 רום פולי מאדערן הויז, אין 284 באיר עוועניו. זיך ווענדן אין 476 באראוס עוועניו. טעלעפאן 56 475.

צו פארדינגען א סוויט פון 3 גרויסע רומס, פענטרים, גרויסער האל, 2 באלקאנים. גוט פאר אימעצן וואס זוכט א שיינע היים. מעסיקע רענט. באלדיקער באזיץ. זיך ווענדן אין 420 מאניטאבא עוועניו.

צו סובלעטן א 3 רום סוויט אין באלטיק אפארטמענטס. זיך ווענדן אין סוויט 5, צווישן 5 און 7 אוונט. רענט רעדוצירט פון $40 צו $30.

צו פארדינגען 2 אדער 3 רום סוויט, ליכטיקע רומס, אלע באקוועמלאכקייטן. פאסיק פאר א יונג פארל. זיך ווענדן צו מרס. בייגנער, 496 אבערדין עוועניו.

צו פארדינגען 2 אדער 3 רומס אין א פול מאדערנער הויז. זיך ווענדן אין 380 באיר עוועניו.

צו פארדינגען א 3 רום סוויט מיט אלע באקוועמלאכקייטן. עלעקטרישער אויוון, הייסע וואסער. ווענדן 362 סטעלא עווע.

געשעפט געלעגנהייטן — Business Opportunities

קאנפעקשאנערי און סיגאר, אויף איינעם פון די בעסטע קארנערס אין שטאט. רענט מיט וואוינונג בלויז $40. סטאק און פיקסטשורס $1,500.

קאנפעקשאנערי און גראסערי, באוואוסט אלס ערשט־קלאסיקע סטאר. רענט מיט 4 רום סוויט און גאראדזש $47.50. סטאק און פיקסטשורס בלויז $1,000.

גראסערי, שליסט זיך 6 אזייגער. רענט בלויז $40. סיילס איבער $1,500 א מאנאט. סטאק און פיקסטשורס $2,500.

אויב איר ווילט א געשעפט, זעט
ח. פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 MAIN ST. — PHONE 51 000

גוטע באדינונג צו מעסיקע פרייזן
אויב איר דארפט איבערמופן, אדער וועלכע עס איז טראנספער ארבעט, טעלעפאנירט צו
סימקינס טראנספער, 52 540
איר וועט זיין זייער צופרידן ארדערט ביי אונז אייערע
האלץ
די בעסטע האלץ צו ביליקע פרייזן
SIMKIN'S TRANSFER
456 STELLA AVE. — PHONE 52 540